№ 26. ВТОРНИКЪ, 29 МАРТА. **1860.** WTOREK, 29 MARCA.

СТО ПЕРВЫЙ ГОДЪ СУЩЕСТВОВАНІЯ. SETNY PIERWSZY ROK ISTNIENIA.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ
KURYER WILEŃSKI

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

GAZETA URZĘDOWA.

„ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ" выходитъ по ВТОРНИКАМЪ и ПЯТНИЦАМЪ. Условія подписки: Цѣна за годъ 10 р., съ пересылкою 12 р.; за полъ года 5 р., съ пересылкою 6 р.; за четверть года 2 р. 50 к., съ пересылкою 3 р.; за 1 мѣсяцъ 84 к.— За объявленія платится за строку 17 к. сер.

Кантора редакціи въ Вильнѣ, на Дворцовой улицѣ, въ Гимназіальномъ домѣ.

„KURYER WILENSKI" wychodzi co WTOREK i PIĄTEK. Cena roczna r. sr. 10, z przesyłką 12 rub.; półroczna 5 rub., z przesyłką 6; kwartalna 2 r. 50 k., z przesyłką 3 r.; miesięczna 84 kop.— Za ogłoszenia płaci się za każdy wiersz po kop. sr. 17.

Bióro redakcyi w Wilnie, przy ulicy Biskupiéj (Dworcowéj), w murach po-uniwersyteckich.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Ст.-Петербургъ, 24 Марта.

Высочайшимъ Приказомъ, по военному вѣдомству, 10-го февраля, за выслугу лѣтъ производятся: изъ коллежскихъ секретарей въ титулярные совѣтники аудиторы: Бресть Литовскаго ордонансъ-гауза *Ивановъ*, и Кіевскаго внутренняго гарнизоннаго баталіона *Степановъ*, и Александровскаго Кадетскаго корпуса экономъ *Вяткинъ*; изъ коллежскихъ регистраторовъ въ губернскіе секретари—Полоцкаго Кадетскаго корпуса помощникъ эконома *Васильевъ.* Опредѣляется въ службу: изъ отставныхъ, Надворный Совѣтникъ *Тарасъ-Карпченко-Волковинскій*, помощникомъ Виленскаго оберъ-провіантмейстера.

Приказомъ по вѣдомству министерства юстиціи, отъ 10 марта 1860 г. произведены за выслугу лѣтъ: въ коллежскіе совѣтники — предсѣдатель Виленской палаты гражданскаго суда надворный совѣтникъ *Иванъ Чеховичъ*, и въ надворные совѣтники— товарищъ предсѣдателя сейже палаты коллежскій ассесоръ *Казимиръ Пашковскій.*

—

Въ Кіевскомъ Телеграфѣ сообщаютъ:

По распоряженію начальства въ Кіевѣ въ маѣ мѣсяцѣ будутъ производиться дворянскіе выборы въ разныя губернскія и уѣздныя должности. Много отрадныхъ извѣстій напечатано было прошлаго года въ газетахъ о выборахъ, происходившихъ въ разныхъ губерніяхъ, какъ то: Херсонской, Екатеринославской и др. Нѣтъ сомнѣнія, что и наше Кіевское дворянство при выборахъ войдетъ также въ нужды края и тѣмъ будетъ содѣйствовать правительству въ его реформахъ, замѣняющихъ старыя начала новыми, болѣе сообразными съ современнымъ направленіемъ вѣка и его гуманностію. Наше дворянство вѣроятно, обратитъ вниманіе на образованіе простого народа и обсудитъ вопросъ *о сельскихъ школахъ.* Предметъ народнаго воспитанія столь полонъ важности и интереса, что въ Англіи по этому предмету въ 1816, 1817 и 1818 годахъ быдъ даже особый комитетъ, который достигнулъ богатѣйшихъ результатовъ, и именно въ 1818 году уже обучалось въ 19400 недѣльныхъ школахъ 1,500,000 и 5400 воскресныхъ 1,250,000. Правительство не жертвовало на это ни одного пенни, а само общество, въ главѣ коего состоитъ всегда тамошняя аристократія, нашло средства завести школы. И все это въ Англіи дѣлается не изъ лицемѣрія, ложной филантропіи, а во имя самаго простаго экономическаго расчета, потому что, по словамъ лорда Гранвиля, значительная сумма, экономически и дѣльно употребленная на воспитаніе матеріально содѣйствуетъ тишинѣ и порядку. При заведеніи народныхъ школъ, намъ не привелось бы читать страшныя событія объ убійствахъ, которыя своею отвратительностію поражаютъ болѣе, чѣмъ кровавыя драки и ссоры дикихъ островитянъ, у коихъ нѣтъ вожатаевъ, которые бы могли смягчить ихъ жестокосердіе кротостію и христіанскою любовью. Нѣтъ, не для того Правительство возводитъ въ дворянство, чтобъ пользоваться только преимуществами противъ другихъ сословій, т. е. имѣть право поступать въ кадетскіе корпуса, служить по желанію въ военной или граждан-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St.-Petersburg, 24 marca.

Przez najwyższy rozkaz dzienny, w wydziale wojennym, 14 lutego, za wysługę lat zostali mianowani: kollegjalni sekretarze radzcami honorowemi — audytorowie: ordonans-hauzu Brześcia Litewskiego *Iwanow* i Kijowskiego bataljonu załogi wewnętrznéj *Stiepanow*, i ekonom alexandrowskiego korpusu kadetów *Wiatkin*; regestrator kollegjalny sekretarzem gubernialnym: pomocnik ekonoma Połockiego korpusu kadetów *Wasiljew.* Zostający w dymisji radzca dworu *Taras-Karpczenko-Wołkowiński*, naznaczony został pomocnikiem Witebskiego ober-prowiantmistrza.

— Przez rozkaz dzienny w wydziale ministerstwa sprawiedliwości, 10 marca 1860 r., podniesieni za wysługę lat do rang: radzcy kollegjalnego—prezydent izby Wileńskiéj cywilnego sądu radzca dworu *Jan Czechowicz* i radzcy dworu— towarzysz prezydenta tejże izby assesor kollegjalny *Kazimierz Paszkowski.*

—

W *telegrafie Kijowskim* czytamy:

Z rozporządzenia zwierzchności w maju naznaczony jest w Kijowie zjazd szlachty na wybory urzędników na różne posady gubernjalne i powiatowe. Wiele pocieszających wiadomości czytaliśmy w gazetach przeszłorocznych, donoszących o zjazdach szlachty na wybory w różnych guberniach, jak np. Chersońskiéj i innych. Nie wątpimy, że również i obywatele gubernji Kijowskiéj w czasie swojego zjazdu wejdą w potrzeby kraju i przyłożą się do urzeczywistnienia reform przez rząd zamierzonych, które na miejsce dawnych mają wprowadzić zasady nowe, odpowiedniejsze współczesnym potrzebom wieku i jego dążnościom społecznym. Nie zaniechają zapewne zwrócić swéj uwagi na potrzebę upowszechnienia oświaty ludu i obmyślą skuteczne środki względem zaprowadzenia szkół wiejskich. Sprawa oświecenia ludu jest tak ważną i pełną interesu, że Anglja w roku 1816, 1817 i 1818 ustanowiła u siebie w tym celu komitet osóbny, którego usiłowania uwieńczone były skutkiem najpomyślniejszym, tak iż w roku 1818 było już 1,500,000 uczących się w 19,400 szkołach tygodniowych i 1,250,000 uczniów w 5,400 szkołach niedzielnych. Rząd nie ofiarował na to ani szeląga, narod bowiem, na którego czele zawsze godnie reprezentuje siebie arystokracja tameczna, znalazł środki do zaprowadzenia szkółek ludowych. A wszystko to robią w Anglii nie dla dumy próżnéj, nie dla jakiejś filantropji fałszywej, ale w imieniu najprostszéj rachuby ekonomicznéj, wymównie udowodnionéj naówczas przez lorda Granville, który wyrzekł, że znaczna summa roztropnie i umiejętnie na oświecenie ogółu użyta, w każdym kraju staje się środkiem najzbawienniejszym w swych skutkach, oświata bowiem materjalnie przykłada się do zamiłowania pokoju i porządku. Przy upowszechnieniu szkół miejskich, nie mielibyśmy u siebie tak przerażającéj liczby zabójstw, ohydniejszych daleko niż owe krwawe zajścia i bijatyki wyspiarzy dzikich, pozbawionych przynajmniéj takich przewódzców, którzyby łagodnością i miłością chrześcijańską mogli wpły-

КОЕ ЧТО О ЕВРЕЯХЪ

по поводу статьи г. А. Коревы, п. з. „Евреи", помѣщенной въ Памятной книжкѣ Виленской губерніи на 1860 г.

(Статья О. Воля) *).

Недавно случилось намъ раскрытъ Польско-Русскій словарь Миллера (Вильно—1829 года). и попасть на слово „Talmud", странное объясненіе котораго остановило наше вниманіе. Это слово тамъ объясняется такъ: „Названіе книги, сочиненной Іудейскими раввинами; собраніе *нелѣпостей, вздоровъ, басень и ненавистнаго ругательства* противъ Іисуса Христа и Его церкви." Такое *нелѣпое, вздорное и баснословное* мнѣніе о Талмудѣ, списанное по наслышкѣ съ площадныхъ толковъ, и высказанное, положимъ, не по внутренней злобѣ, а просто, по незнанію, могло возбудить въ насъ одну только *горькую улыбку. Улыбку* потому, что объясненіе дѣйствительно ложно и смѣшно; но улыбку *горькую*, ибо оно клонится къ очерненію авторитета еврейскаго народа. Кому не случилось читать той проповѣди, въ которой еврейскій народъ называется „вселенскимъ бродягою", а все Іудейство— „притчею въ человѣчествѣ." Чѣмъ могъ Еврей отплачивать за такія обиды, если не горькою улыбкой? И въ самомъ дѣлѣ, слушать, какъ называютъ притчею въ человѣчествѣ Евреевъ, назначенныхъ судьбою служить, такъ сказать, разнощиками божественной религіи въ родѣ человѣческомъ, и, въ особенности, если такой возгласъ нисходитъ съ высокой каѳедры, больно и смѣшно. И мало ли вообще такихъ романовъ, повѣстей и сказокъ, которымъ каррикатурный или плутовской жидокъ составляетъ такую же необходимость, какъ разбойники, замки и другія чрезвычайности въ романахъ XVIII вѣка.

Даже Шекспиръ, этотъ геніяльный анатомъ человѣческой природы, сдѣлалъ непростительную ошибку, изъ чрезмѣрно предразсудочнаго мнѣнія о Евреяхъ. Изображая въ Евреѣ Шейлокѣ двѣ противоборствующія страсти, алчное, всепоглощающее любостяжаніе и легкомысленную готовность жертвовать огромными суммами изъ за какой-то пустой, безосновательной мести, Шекспиръ перешагнулъ далеко за предѣлы возможности и нарушилъ достоинство своего *„Венеціянскаго купца"*.

Но кто старое вспомянетъ, тому глазъ вонъ. Это время уже прошло, оно кануло въ вѣчность, унося съ собою многое множество причудъ и предразсудковъ. Приближаемся по этому къ нашей живой современности. Статья г. Коревы о Евреяхъ, въ Памятной кн. Вил. губерніи на 1860 годъ, составляетъ свѣжій современный интересъ, и живо памятна еще всякому.

Предваряемъ читателей, что мы не принадлежимъ къ числу тѣхъ, которые видятъ въ этой статьѣ одинъ *печатный доносъ* на все еврейское населеніе, а въ авторѣ ея втораго Гамана, предателя Евреевъ. Мы познаемъ въ авторѣ благое намѣреніе, указать на пороки; укоренившіеся между Евреями, и тѣмъ содѣйствовать къ спасенію ихъ отъ безчисленныхъ золъ, въ которыя эти пороки ихъ ввергли.

Разбирая подробно всю эту статью, мы нашли въ ней много положеній, въ вѣрности которыхъ мы никакъ неубѣждены.

Мы расходимся, напр., съ авторомъ въ слѣдующихъ двухъ сужденіяхъ:

На стр. 85, авторъ говоритъ: *„Правда, что на еврейскомъ народѣ возложено нѣсколько болѣе повинностей, чѣмъ на коренныхъ жителей; но это для нихъ не такъ обременительно, какъ кажется, потому, что на еврейскомъ населеніи Виленской губ. считается недоимки податей, земскихъ повинностей и прочихъ сборовъ по 9,3 р. на одну муж. душу."* Этотъ силлогизмъ, кажется намъ, насильственно вывернутъ на изнанку; его слѣдовалобы переложить вотъ какъ: *»Излишекъ возложенныхъ на Евреевъ повинностей, видно, для нихъ весьма отягчителенъ, потому что по несостоятельности, они принуждены остаться такими должниками"*.

Далѣе, г. Корева пишетъ: 1) *„Городъ Вильно можетъ служить въ этомъ отношеніи* (въ склонности Евреевъ къ неопрятности) *лучшимъ доказательствомъ,— на тѣхъ улицахъ, гдѣ запрещено жить Евреямъ, городъ имѣетъ совершенно иной видъ; но по мѣрѣ того, какъ приходится входить въ кварталы, населенные Евреями, воздухъ становится тяжелъ: непріятный запахъ, выходящій изъ жилищъ заражаетъ воздухъ, и т. д."*

Не входя въ розысканія, справедливо ли это обвиненіе или нѣтъ, замѣтимъ только, что Вильно не можетъ служить *лучшимъ* тому доказательствомъ. Городъ, въ которомъ, по словамъ г. Киркора 2), на пространствѣ 450 саж. длины и 300 саж. шир., прорѣзанномъ 11 узкими улицами, помѣщается слишкомъ 25,000 евреевъ, гдѣ живутъ часто 2 и 3 семейства въ маленькой комнаткѣ въ 12 куб. саж. (какъ говоритъ съ сожалѣніемъ самъ г. авторъ)— именно такой городъ, лежащій кромѣ того въ глубокой долинѣ, даетъ поводъ думать, что происхожденіе нечистоты скорѣе есть естественное слѣдствіе тѣсноты, а не природной *склонности.* Можетъ статься, что, еслибы Евреи не имѣли тамъ *своихъ кварталовъ* съ тѣсными улицами, если бы имъ позволено было жить во всѣхъ широкихъ улицахъ, то между ними такой нечистоты небыло бы *). И есть дѣйствительно въ Вильнѣ нѣкоторыя широкія улицы, (напр. Виленская), которыя всегда чисты и опрятны, не смотря на то, что тамъ живутъ Евреи.

Мы не можемъ понимать, вообще, зачѣмъ авторъ, стремясь къ возстановленію нравственности между Евреями, выбралъ для своей цѣли одинъ только путь отрицательный **). Если указаніе на порокъ производитъ въ насъ отвращеніе, то изображеніе добраго и достойнаго тѣмъ болѣе возбуждаетъ чувство благородства и стремленіе къ подражанію. Углубясь такъ далеко въ еврейскую жизнь, авторъ не замѣтилъ тамъ много похвальнаго; напр. *отсутствія пьянства, постояннаго спокойствія семейной жизни, явленій благотворительности, огромной до невѣроятія; совершенной неподкупности еврейскихъ судей (бесъдинъ) вѣчно невозмутимой покорности правительству, и т. п.* ***). Но все это мы не поставили

*) *Съ особеннымъ удовольствіемъ помѣщая статью молодого Еврейскаго ученаго, г. Воля, недавно окончившаго образованіе въ раввинскомъ училищѣ, мы съ радостію встрѣчаемъ въ немъ представителя молодого Еврейскаго поколѣнія, дѣлающаго честь заведенію, въ которомъ онъ окончилъ воспитаніе. Мы видимъ въ г. Волѣ молодого человѣка посвятившаго себя наукѣ и уже обогощеннаго многими и разностаронними свѣдѣніями, но еще весьма неопытнаго въ практическомъ изученіи своихъ единовѣрцевъ. Помѣщая здѣсь нѣкоторыя примѣчанія къ его статьѣ, на мѣста, съ которыми неможемъ согласиться, мы далеки отъ мысли оскорбить автора и его національность. Уважая всякое добросовѣстное и благородное направленіе, неможемъ однако допустить и малѣйшей тѣни пристрастія, всегда пагубнаго, а тѣмъ болѣе въ настоящемъ случаѣ, когда нѣкоторые Евреи совершенно превратно истолковали основную мысль статьи г. Коревы.* Ред.

1) Стр. 85.

2) Виленскій Вѣстникъ, Годъ 1860 Н. 13.

*) *Даже живутъ въ весьма широкихъ улицахъ: Антоколь, Снипишки, Новый-городъ, а въ уѣздныхъ городахъ, гдѣ всѣ улицы ширѣ Виленскихъ площадей,— тамъ какова же чистота?* Ред.

**) *Описывая болѣзнь, говорятъ о вредѣ, который она причиняетъ организму.— Вотъ почему и г. Корева указывалъ только на язвы, отъ которыхъ гніетъ еврейское населеніе.* Ред.

***) *Нельзя вполнѣ согласиться съ этою похвалою. Пьяныхъ видимъ конечно меньше; но сравнительно съ прочимъ населеніемъ весьма много. Спокойствія въ семейной жизни вовсе нѣтъ, ибо безпрестанно всѣ члены семейства въ тревогѣ, мучимые любостяжаніемъ, отъ мала до велика. Благотворительность самая фальшивая; въ Пасху и другіе праздники богатый Еврей вноситъ, что потребуетъ общество по раскладкѣ для бѣдныхъ, а въ будній день готовъ у того же бѣдняка отнять послѣднюю копѣйку барыша, которую послѣдній, по расчетамъ своимъ надѣется имѣтъ отъ какого нибудь подряда. О неподкупности судей трудно сказать.—вѣрно только то, что не многіе Евреи устоятъ отъ*

ской службахъ, выдти во всякое время въ отставку и жить потомъ въ деревнѣ безъ дѣла, но чтобъ быть первыми слугами Государя и отечества, быть передовыми людьми въ образованіи и вести за собой народъ къ священному званію честнаго гражданина. Вотъ гдѣ заключается тайна любви народа къ аристократіи въ Англіи, гдѣ аристократы отличаются необыкновенною ученостью и образованіемъ и изъ какихъ бы не было побужденій, всегда *въ минуты жизни трудныя* протягиваютъ простому народу руки помощи. При улучшеніи быта помѣщичьихъ крестьянъ, надо подумать и объ измѣненіи сельскаго хозяйства, ввести въ него лучшій способъ обработки земли, такъ какъ послѣдняя получитъ большую цѣнность и сдѣлается единственнымъ источникомъ доходовъ. Для этаго необходимо бы основать институтъ сельскаго хозяйства и ремеслъ, откуда бы могли выходить свѣдущіе управляющіе имѣніями, сахаровары, скотоводы, шелководы и проч. Еще никогда не чувствовалось у насъ такъ нужды въ спеціальныхъ знаніяхъ, какъ теперь. Бытъ чиновниковъ, служащихъ по выборамъ и отъ короны также требуетъ улучшенія, потому что это вызоветъ людей добросовѣстныхъ, честныхъ, посвятить себя для службы обществу и его благимъ цѣлямъ. Найдется не мало для обсужденія дворянства и другихъ вопросовъ, но мы осмѣлились привести только тѣ, которые вызываются насущною потребностію и разрѣшеніе коихъ дворянскимъ обществомъ много поможетъ Правительству, заботящемуся о народномъ счастіи.

Другое изъ мѣстныхъ извѣстій мы встрѣтили въ N. 9 Кіевск. губ. вѣд., именно, что студентамъ университета св. Владиміра дано право внѣ зданій университета не носить мундира, если они найдутъ для себя болѣе удобнымъ, ходить въ партикулярной одеждѣ. Постоянная форма студентовъ до сихъ поръ какъ-то слишкомъ рѣзко отдѣляла ихъ отъ общества и нерѣдко служила предлогомъ къ юношескимъ увлеченіямъ: теперь же, при дозволеніи студентамъ носить партикулярное платье, они не захотятъ неуважать требованій общества, заранѣе свыкнутся съ его правилами, прислушаются къ его нуждамъ и, по выходѣ изъ университета, будутъ членами общества съ образованіемъ, знаніемъ и нравственной силой.

---

nąć na złagodzenie ich okrucieństw dzikich. Nie dla tego rząd nadaje nam godność szlachecką, żebyśmy jedynie chełpili się wyższością prerogatyw nad innemi stanami, żebyśmy mieli prawo wstępować do korpusów kadeckich, służyć podług upodobania w zawodzie wojskowym lub cywilnym, podawać się w każdym czasie do dymissji i później na wsi pędzić życie próżniackie, lecz żebyśmy byli pierwszymi w posłudze ojczyźnie i Monarsze, stali na straży oświaty i przewodniczyli ludowi w świętych cnotach poczciwego obywatela kraju. Oto jest ów talizman miłości ludu ku arystokracji w Anglii, gdzie magnaci odznaczając się światłem nauki i wysokiem ukształceniem, z jakichkolwiek pobudek nigdy nieomieszkają w *trudnych chwilach życia* podać ludowi rękę pomocniczą. Przy ulepszeniu bytu włościan obywatelskich, trzeba też pomyśleć o poprawie systematu gospodarowania, o ułatwieniu uprawy ziemi, której wartość powiększy się znacznie i stanie się jedyném źródłem dochodu. Trzeba więc koniecznie założyć szkołę rolniczą i rzemiosł, zkądbyśmy mogli otrzymywać świadomych ekonomów i rządzców dóbr, ludzi obeznanych z fabrykeją cukru, chowem bydła, zaprowadzeniem jedwabnictwa i t. d. Nigdy jeszcze nie dawała się nąm uczuwać taka potrzebą ludzi specjalnych jak teraz. Byt urzędników służących z wyborów i od korony, również potrzebuje ulepszenia, tą bowiem tylko drogą potrafimy otrzymać ludzi sumiennych, którzy zdolności swoje i pracę poświęcą na usługi krajowi i dobru ogólnemu. Znajdzie się też nie mało innych zagadnień do roztrząsania, myśmy tu poważyli się napomknąć o tych tylko, które będąc na dobie nastręczają się same, i których rozwiązanie przez światłych i gorliwych o dobro powszechne obywateli, może bardzo dopomodz rządowi, troszczącemu się o zapewnienie nam spokojności i szczęścia.

—Inną znowu wiadomość znajdujemy w 9 *N.* Kijowskiéj gazety gubernjalnéj, podług któréj studenci uniwersytetu św. Włodzimierza otrzymali pozwolenie po za obrębem gmachu uniwersyteckiego nosić odzienie cywilne, jeżeli się to okaże dogodniejszém dla nich. Dotychczas nieodłączny mundur studentów, zbyt ich wyróżniał od reszty towarzystwa, i dawał niekiedy powód do uniesień młodzieńczych. Teraz obcując częściéj z ludźmi, z większą swobodą i bez szczególnego odróżniania się, studenci będą niezawodnie bardziéj szanować zwyczaje towarzyskie, nie odwykną od form powszechnie przyjętych i po ukończeniu uniwersytetu staną się członkami społeczności z ukształceniem, nauką i dobremi obyczajami.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

POGLĄD OGÓLNY.

Spełniło się, czego nowe królestwo Włoskie z taką obawą oczekiwało, co Wiktor Emmanuel od siebie, rodziny królewskiéj i od ludów swoich najgoręcéj odwrócić pragnął; Pius IX rzucił klątwę nawszystkich sprawców i uczestników przywłaszczenia Legacji. Podpisana 26, a dnia 29 na pięciu głównych miejscach w Rzymie przybita exkomunika nie jest nam jeszcze wiadoma w całéj rozciągłości. Telegraf podaje tylko treść tego wyroku i to tak krótką, iż z pewnością powiedzieć nie można czy klątwa rzucona jest z wymienieniem osób, czy też nazwiskom przebaczono. Może nawet obeznanie się z tém ważném pismem dozna niejakiéj trudności; z woli cesarza Francuzów Monitor przypomniał prawo konkordatu, wzbraniające bez pozwolenia rządu ogłaszać we Francji drukiem wyroki dworu rzymskiego; jeżeli więc gazety francuzkie samego tekstu nieumieszczą, czekać przyjdzie nim to angielskie lub wiedeńskie uczynią. Wówczas dowiemy się, czy osoby Wiktora Emmanuela i Napoleona są wyraźnie lub tylko w sposób domniemany wskazane; czy za zerwaniem stosunków stolicy apostolskiéj z Piemontem nastąpi podobneż zerwanie z Francją; czy wojska francuzkie Rzym opuszczą, neapolitańskie zaś, jak to król Franciszek II miał oznajmić posłowi piemonckiemu Villamarina, Marchje zajmą; czy szczére były rady Austrji odwodzącéj króla Obójga Sycylji od wdania się zbrojnego, — słowem należyte wyrozumienie wyroku stolicy św. odsłoni przyszłość podalpejskiego królestwa. Wiktor Emmanuel nie schodzi z raz obranéj drogi, wierny wszelkim zobowiązaniom dotrzymał słowa swemu sprzymierzeńcowi i w pełnéj godności odezwie sam uwiadomił Sabaudję, iż ulegać jego berłu przestała; odwołał urzędników swoich, aby nawet cień podejrzenia na rząd jego nie spadł, że chce wpływać na bliskie głosowanie miejscowéj ludności. Co do autonomji Toskanji ze wstrętem tak we Florencji jak i w Turynie przyjętéj, okazał równąż prawość działania; wykonał wszystko, czego Napoleon wymagał; lecz najpodobniéj do prawdy, że cesarz Francuzów dokładniéj o prawdziwych życzeniach Toskanji nauczony, sam zażąda, aby ten rozdźwięk w jedno-zgodnéj harmonji państwa co najprędzéj uprzątnąć.

Jak tego oczekiwać należało, spółcześnie z klątwą rzymską musiały ukazać się protestacje cesarza austryjackiego, arcy-książąt Franciszka V, Ferdynanda IV i księżny Parmy. Dotąd dzienniki podały tylko protestację modeńską pełną obelg umyślnego skażenia prawdy i tchnącą średniowiekowym wstecznym duchem; w porównaniu z odezwami Wiktora Emmanuela wygląda to pismo jak odległy łoskot niszczącéj ale już bezsilnéj burzy, obok rzeźwiącego powiewu wiosny, zwiastującego dni pogody i obfitości. W chwili, kiedy to piszemy, już parlament turyński złożony z prawdziwie braterskich pierwiastkow otoczył tron ukochanego króla i zajął się niezbędnemi zmianami w konstytucji, a nadewszystko uzbrojeniem kraju, czego lubo rząd Wiktora Emmanuela niezaniedbał, wszakże sankcja narodu nada sile zbrojnéj więcéj spójności, a jego szczodrobliwość, rządowi więcéj środków do udoskonalenia téj najpotężniejszéj dźwigni znaczenia i bezpieczeństwa królestw.

Parlamentowa burza angielska przeminęła jak uragan. Wyrazy groźby i nienawiści, z obustron w zapędzie gniewu miotane, nagle zamilkły. Dziennik Constitutionnel, który jeszcze przed kilku dniami zarzucał gabinetowi angielskiemu, że nowo utworzone królestwo Wiktora Emmanuela jest jego dziełem, że Napoleon nigdy niechciał, aby Piemont miał liczyć 12 miljonów mieszkańców, że w związku włoskim, w którym piérwsze miejsce miał zajmować cesarz austryjacki, drugie król neapolitański, Napoleon upatrywał złoty wiek ziemi włoskiéj, ale niemógł do skutku tego dobroczynnego układu doprowadzić, bo Anglja ciągle pętała jego kroki, ciągle podżegała Wiktora Emmanuela, aby

---

себѣ цѣлью. Принимая, для предположенія, всѣ обвиненія, вымѣщенныя на еврейское населеніе, дѣйствительтельными, мы путемъ самаго автора, пойдемъ прямо къ источнику, откуда всѣ пороки проистекаютъ. Для большей наглядности представимъ здѣсь списокъ всѣмъ порокамъ, исчисленнымъ авторомъ у Евреевъ: 1. Духъ корпораціи, сильно развитый между евреями, и происходящее отъ этого отчужденіе отъ общихъ интересовъ страны. 2. Пренебреженіе производительнаго труда, имѣющее слѣдствіемъ бѣдность и всѣ пороки, которые она за собою влечетъ. 3. Страсть къ деньгамъ и 4. Мелочность въ дѣйствіяхъ.

По увѣренію г. Коревы причины наводившія на Евреевъ такую порчу нравовъ, двѣ: гоненія и Талмудъ; ****) т. е. одна причина внѣшняя, объективная, насильно привитая имъ народами, окружавшими ихъ въ прежнія времена, и сами Евреи столько же виноваты въ ней, сколько виноватъ, напр., металлъ который ржавѣетъ и портится, если находится въ кислой срединѣ, — другая причина субъективная, порожденная и развитая между ними Талмудомъ.

Первую мысль о вредоносномъ вліяніи Талмуда подалъ не г. авторъ упомянутой статьи; во всякомъ вѣку Талмудъ имѣлъ своихъ противниковъ. Но всѣ нападенія на это ученіе сдѣланы были только потому, что никто, кромѣ Евреевъ, не занимался Талмудомъ и не зналъ его содержанія. Если бы Эйзенменгеръ, Каулъ, Чацкій, Грановскій, Григорьевъ и всѣ прочіе составляющіе плеяду антиталмудистовъ, знакомы были сколько-нибудь съ духомъ Евреевъ во время возникновенія Талмуда, то они, конечно, убѣдились бы, что Фарисеямъ — талмудистамъ принадлежитъ верхъ надъ прочими тогдашними сектами. Въ то время, когда *Ессеи* изнуряли себя монашескимъ воздержаніемъ, а *Садукеи* сосредоточивали всю мудрость и вѣру на одномъ, вѣчно неизмѣняемомъ буквальномъ смыслѣ Библіи, являются *Фарисеи* — толкователи и цѣнители слова устнаго, истинными раформаторами. Садукеи проповѣдовали вѣру въ мертвую букву, и ихъ богословіе основано на абсолютной тишинѣ и неподвижности человѣческаго духа; Фарисеи, напротивъ, соображавшіеся съ обстоятельствами и возстановившіе, мимо св. Пис., законъ устный, живой, подвижный, были поборниками измѣненій и реформы. Въ основѣ ихъ ученія лежитъ идея сознательности и признаніе важности требованій времени. На такихъ чисто реформатскихъ началахъ основано талмудское ученіе.

Само же это ученіе не заключаетъ въ себѣ положеній, противныхъ всемірскимъ понятіямъ. Въ каждомъ трактатѣ 3), находимъ многіе примѣры толеранціи и праведности, независимо отъ различія исповѣданія и вѣры. Талмудисты не только сами выражаются неоднократно, что блага Божіи недѣлимы и равно простерты для всѣхъ праведниковъ міра, но, замѣчая даже въ Библіи нѣкоторыя мѣста, слишкомъ рѣзко выражающіяся въ пользу Евреевъ они спѣшатъ снять съ нихъ клеймо пристрастрія и перетолковываютъ ихъ по своимъ общечеловѣскимъ понятіямъ 4). Стоитъ только послушать мысль великаго учителя Гиллеля, чтобы вполнѣ убѣдиться въ безукоризненности основанія талмудскаго ученія. Къ нему обратился разъ нѣкій язычникъ съ словами: „научи меня всему вашему законовѣдѣнію въ такое время, въ которое я съумѣю устоять на одной ногѣ. Гиллель ему отвѣчалъ: что тебѣ самому непріятно, не учини другому, *вотъ весь нашъ законъ;* все остальное служитъ тому лишь объясненіемъ; ступай, учись.“ *****).

Мы моглибы доказать непреложными доводами, что сами талмудисты отличались общительностью съ тогдашними языческими народами, что они позволяютъ сближаться съ народами христіанскими, и показать въ какихъ рѣзкихъ выраженіяхъ они побуждаютъ къ образованію; но все это вывело бы насъ за столбцы Вѣстника. Читатели это поймутъ сами, если мы имъ только напомнимъ, что талмудисты были большею частію люди ученые и что многіе изъ нихъ стояли въ большомъ уваженіи и дружбѣ у тогдашнихъ царей парѳіянскихъ, персидскихъ и у римскихъ императоровъ. Есть между ними астрономы, медики, архитекторы, инженеры, скульпторы и т. п. Въ Талмудѣ разсѣяны всѣ почти отрасли наукъ, разумѣется, не въ научномъ, систематическомъ порядкѣ, а въ безчисленныхъ отрывкахъ, согласно требованію разсуждаемаго предмета. 5).

Кто имѣетъ къ Талмуду малѣйшій доступъ, тотъ изумляется проницательности талмудистовъ, съ которою они проникаютъ во всѣ изгибы народной жизни, выгоняя отвсюду пороки, и обращая вниманіе на одно доброе и полезное.

(Окончаніе впредь).

подкупа. На чемъ же основывается покорность правительству? Отъ рекрутства разбѣгаются цѣлыя тысячи; подати съ трудомъ взыскиваются; недоимки неоплатныя; ревизскія сказки составляются обманомъ, съ пропусками цѣлыхъ тысячъ народа; контробанда; торговля и подделка фальшивыхъ ассигнацій; ношеніе безобразнаго костюма и отвратительныхъ париковъ, вопреки указу правительстви, — въ этомъ, что-ли, заключается покорность правительству? Ред.

****) *Съ этимъ нельзя согласиться и съ г. Коревою; дѣйствительно двѣ причины, но не гоненія, а Талмудъ и гордыня. Какія здѣсь Евреи испытали гоненія? Кто преслѣдовалъ ихъ вѣру, языкъ обычаи и все, что тѣсно связано съ народностью? Гоненія укрощаютъ гордыню, а Евреи убѣждаютъ въ противномъ: самый послѣдній Еврей считаетъ себя существомъ высшимъ не только крестьянина, но даже и папа. Передъ высшими властями они только униженно покорны!* Ред.

3) Трактатовъ въ Вавилонскомъ Талмудѣ всего 39.

4) Не желая утомлять читателей наборомъ цитатъ, мы не привели тутъ мѣстъ, доказывающихъ справедливость нашихъ положеній; но на первое востребованіе любопытнаго или недовѣрчиваго, можемъ доставить много такихъ мѣстъ.

5) До настоящаго времени составлены по Талмуду на нѣмецкомъ языкѣ двѣ ученыя книги: *Медицина Талмуда* — Вундербаромъ и Физіологія Талмуда — раввиномъ Левинсономъ.

*****) *Это одна изъ заповѣдей Моисея, перенесенная и въ Новый Завѣтъ, извѣстна каждому ребенку.* Ред.

ПУТЕШЕСТВІЕ ПО ЗАМКОВОЙ УЛИЦѢ ВЪ ВИЛЬНѢ.

(Статья Павла Кукольника).

(Продолженіе.)

Но вотъ послѣдняя наша станція, пристань, дебаркадеръ, или что вамъ угодно благосклонные читатели, и спутники; это послѣдняя точка нашего пути — Виленская городовая ратуша. — Чувствую, что вы хотите отдохнуть и радуетесь окончанію путешествія, которое на разстояніи 180 сажень продолжалось три мѣсяца. — Такой медленности не представляла не только ни одна почта, ни одинъ извощикъ, но даже ни одинъ пѣшеходецъ отъ начала существованія міра. — Но полно занимать васъ болтовней! Не будемъ тянуть этихъ послѣднихъ минутъ видя берегъ передъ глазами.

До 1781 года стояло на этомъ мѣстѣ древнее огромное зданіе съ четыреугольною башнею, имѣвшею 144 фута вышины. На башнѣ находились городскіе часы и два колокола, которыми давали знать о случившемся въ городѣ пожарѣ или приближеніи непріятеля. — Все зданіе устроено было согласно съ требованіемъ магдебургскаго права, которое даровалъ городу Ягайло. Вся Ратуша состояла изъ 7 отдѣленій; а именно: главнаго корпуса, обращеннаго къ Рудникскимъ воротамъ, дома Лавниковъ (членовъ ратуши и магистрата), дома стражниковъ, дома городскихъ войтовъ, тюрьмы, городскихъ лавокъ и склада. Въ особенномъ зданіи на правой сторонѣ помѣщались лавки иноземныхъ купцовъ. — Здѣсь происходили войтовскіе суды. — По одной сторонѣ передъ Ратушей стоялъ позорный столбъ именуемый пилатъ, а по другой висѣлица. Въ царствованіе Ольгерда, на этомъ мѣстѣ ожесточенная языческая чернь отрубила головы семерымъ Францисканамъ, которыхъ Гаштольдъ, принявшій Христіанство Р. К. исповѣданія, вызвалъ для богослуженія и проповѣди. — Другіе семь Францискановъ, убѣжавшіе изъ монастыря во время волненія, были пойманы въ горахъ окружающихъ ботаническій садъ и сброшены съ трехкрестовой горы въ Вилейку. — Въ это время Ольгердъ былъ съ Гаштольдомъ въ походѣ. Возвратясь въ Вильно и узнавъ объ этомъ событіи, онъ наказалъ съ необыкновенною строгостію виновниковъ смятенія и убійства. Преданіе доводитъ число жертвъ погибшихъ при этомъ случаѣ до 500 человѣкъ.

Самое зданіе Ратуши было нѣсколько разъ повреждаемо пожаромъ и потомъ возобновляемо. Наконецъ въ 1781 году 19 іюня башни рухнули и превратили въ развалины цѣлое зданіе. Замѣчательно что ее строилъ тотъ самый архитекторъ, который воздвигъ башню надъ часовнею пресв. дѣвы въ каѳедральномъ соборѣ, обрушившеюся двумя годами прежде и убившею семерыхъ ксендзовъ.

Въ продолженіи двухъ лѣтъ мѣсто это представляло самый грустный видъ, будучи покрыто развалинами и кучами муссору. — Но среди этого грузу найдено тѣло давно умершаго пресвитера Іоанна. Уніатское духовенство увидя на рукахъ его поручи, которыя однѣ только уцѣлѣли отъ дѣйствія времени, узнало въ немъ Пресвитера восточной церкви, и перенесло тѣло его въ Николаевскую церковь, гдѣ оно покоится и по нынѣ. Стараніемъ бывшаго старосты этой церкви Л. А. Сергѣева и приношеніями православныхъ жителей Вильна, сооружена для него новая прекрасная рака, отличающаяся не столько драгоцѣнностію матеріяловъ, сколько вкусомъ, чистотою и изящностію отдѣлки.

Въ 1783 году мѣсто это очищено и на немъ воздвигнуто новое, прекрасное зданіе Ратуши, по плану профессора архитектуры въ Виленской академіи Гуцевича, котораго таланту обязанъ обновленіемъ и каѳедральный костелъ. Это зданіе существуетъ по нынѣ. Въ немъ находится огромная зала, въ которой даваемы были великолѣпные балы, маскарады и концерты. Балы эти неоднократно удостоивалъ своего присутствія блаженной памяти Государь Императоръ Александръ I, во время пребываній своихъ въ Вильнѣ. Тамже данъ былъ балъ для Императора Наполеона I, въ 1812 году. Въ тойже залѣ, знаменитый профессоръ Іосифъ Франкъ, бывшій вмѣстѣ съ тѣмъ любителемъ музыки, и зная ее въ совершенствѣ, дережировалъ оркестромъ состоявшимъ по большой части изъ любителей мѣстныхъ и пріѣзжихъ и доставлялъ Виленской публикѣ слышать возможность ораторію Гайдна: сотвореніе міра и семь словъ Господнихъ, въ которыхъ жена его восхищала слушателей своимъ пѣніемъ. Здѣсь также знакомились съ Виленскою публикою музыкальныя знаменитости: Ромбергъ, Лафонъ, Липинскій и другіе, между коими не возможно не помѣстить и родившагося на Литовской почвѣ таланта Реута, котораго мастерская, оригинальная игра на скрипкѣ такъ долго восхищала любителей этого искусства.

(Продолженіе впредь).

ten błogi stan rzeczy odrzucał, ten sam dziennik zdaje się, że nagle przebaczył ministrom angielskim ich niesłychaną zbrodnię i podaje im rękę do zgody, Z drugiéj strony Times, który świeżo ogłosił Napoleona za zbójcę wielkich dróg, teraz ochłonąwszy z gorączki twierdzi, że Anglja i Francja muszą trzymać z sobą, gdyż inaczéj szczęście świata, sprawa postępu i cywilizacji na zawsze przepadną. Kto tym rzecznikom, tak podatnym na każdy powiew wiatru daje hasło, jaką koleją doszli oni do wyzucia się z wszelkiego uczciwszego przekonania, tego na nasze szczęście i zaszczyt Litwa niezrozumie.

Szwajcarja narobiła wiele wrzawy, mogło przyjść do stanowczych zatargów, ale ostatnia wyprawa ochotników genewskich, którzy sądzili, że we 300 zagorzelców Europę ze czterech końców podpalą, okryła miotanie się rady związkowéj śmiesznością i podobno najskuteczniéj przyczyni się do tego, iż Szwajcarja przyjąć będzie musiała to, co jéj król Wiktor Emmanuel uczciwie zaręczył, co do spełnienia, sprzymierzeńcowi swemu przekazał i co dotrzymać Napoleon przyrzekł.

FRANCJA.

DEPESZA

DO SPRAWUJĄCEGO INTERESA FRANCYI W BERNIE.

Paryż 17 marca 1860.

Panie!

Pan Kern złożył mi notę, protestującą w imieniu jego rządu, przeciwko przyłączeniu do Francji okręgów Sabaudji, mających, podług traktatów z r. 1815 ulegać w razach danych prawu neutralności.

Krok ten zadziwił mocno rząd cesarski. J. C. Mość w wielu zdarzeniach dał Szwajcarji dowody swego współczucia i przyjaźni, które skłonićby powinny nawzajem rząd związkowy do zaufania w sprawiedliwość Francji. Tymczasem rząd ten wolał protestować; nie mogę się więc uchylić od odpowiedzi na notę, która nam przezeń przysłaną została. Czy protestacja ta oparta jest na prawie? Czy jest opartą na fakcie? Oto są pytania, które należy naprzód roztrząsnąć i rozwiązać, ażeby można było ocenić charakter i wartość tego kroku ze strony rządu Helweckiego.

W zasadzie, monarchiczne prawo posiadania zawiera w sobie zarazem i prawo ustąpienia. Monarcha może, dla jakichbądź powodów, ustąpić całość lub część swych krajów, i nikt nie ma prawa temu zaprzeczyć, chyba gdyby stąd miało wyniknąć naruszenie równowagi i rozdziału sił w Europie. J. K. Mość, król sardyński mocen więc jest, na zasadzie praw swoich, wyrzec się posiadania Sabaudji na rzecz Francji. Punkt ten pierwszy nie ulega zaprzeczeniu, i pod względem ścisłego prawa, nie może być przedmiotem żadnéj wątpliwości, ani wywołać żadnéj prawnéj przeszkody.

W praktyce wszakże, wykonanie monarchicznego prawa, w rzeczy ustąpienia, może niekiedy ulegać, na mocy międzynarodowych układów, pewnym umówionym ograniczeniom, i ztąd to szwajcarska rada związkowa, opierając się na konwencji z r. 1564 i na traktatach z roku 1815, sądzi się być upoważnioną do mniemania, że Sardynja nie może się wyrzec Sabaudji, bez nadwerężenia swoich zobowiązań.

Kwestja zatém ogranicza się do tego, w jakim stopniu rząd sardyński związany jest w téj mierze przez wyżéj wzmiankowane akta.

Konwencja z r. 1564, zawarta wyłącznie pomiędzy władzcami Bernu a księciem Sabaudzkim, miała na celu podział i rozgraniczenie, które późniejsze wypadki nieraz już przemieniały, nie wywołując zgoła oporu ze strony Szwajcarji. Konwencja ta odnosiła się do położenia rzeczy i do przewidywanych wypadków, nie mających żadnego podobieństwa ze stanem rzeczy obecnym, i przeto z saméj natury swojéj powinna już uledz przedawnieniu. Jakoż nie ma o niéj najmniejszéj wzmianki w aktach z r. 1815, w których przecięż znajdujemy wspomnione wszystkie konwencje poprzednie, które pozostawały w swéj sile, a mianowicie konwencja z r. 1754. Zostają więc traktaty wiedeńskie. Zobaczmyż więc co one stanowią, i w jaki sposób pełnomocnicy zgodzili się na warunki, tyczące się zneutralizowania pewnéj części Sabaudji? Dla lepszego zaś określenia charakteru i znaczenia tych warunków, niezbędną jest rzeczą przypomnieć tu rokowania, do których one stały się powodem.

Szwajcarja na kongresie wiedeńskim żądała, dla zabezpieczenia swojéj południowéj granicy, aby jéj ustąpiono niektóre okręgi, o które upominali się także pełnomocnicy króla Sardynji. Pełnomocnicy ci, po długich sporach, ustąpili nakoniec naleganiom związku szwajcarskiego, zastrzegłszy sobie atoli warunek na korzyść Piemontu, który sami pierwsi podali. Warunek ten zależał na tém, aby w pewnych przypadkach, rękojmie neutralności rozciągnione być mogły i na północną część Sabaudji.

„*Niżéj podpisany*, (oświadczał p. de Marsan w swoim memorjale z d. 26 marca), *upoważniony jest zgrodzić się na ustąpienie na rzecz kantonu Genewskiego części territorjum, pod następnemi warunkami: Aby prowincje Chablais i Faucigny były objęte neutralnością szwajcarską* i *aby wojska sardyńskie mogły cofać się drogą walezyjską; aby wojska żadnego mocarstwa nie mogły z bronią w ręku ani przebywać w tych prowincjach, ani nawet przechodzić przez nie, oprócz chyba wojsk, któreby związek szwajcarski uznał za rzecz stosowną tam posłać.*

Układ ten miał więc wyraźnie na celu zasłonić część Sabaudji, i Szwajcarja zgadzając się nań, obowiązywała się zarazem zapewnić jego wykonanie, już to otwierając wojskom sardyńskim drogę powrotu do Piemontu, już obiecując, w razie potrzeby, zająć wojskiem związkowém kraj neutralizowany. Zobowiązanie się to, przyjęte przez związek, było pewnym rodzajem zapłaty za territorjalne ustępstwo, uczynione na rzecz kantonu genewskiego; równie jak neutralizacja prowincji Chablais i Faucigny była rękojmią na korzyść Sardynji, wynagrodzeniem za ofiarę. Neutralizacja więc ta nie była postanowioną początkowie w celu protegowania granicy szwajcarskiéj, którą zabezpieczała dostatecznie nieprzebyta zapora, to jest neutralność, zapewniona jéj przez wszystkie mocarstwa; ale owszem włożono ją na Szwajcarją jako obowiązek, i Szwajcarja sama przyjęła ją jako uciążliwą powinność. Jakimże więc sposobem związek szwajcarski mógłby się teraz powoływać na traktaty z r. 1815, chcąc się przeciwić przyłączeniu Sabaudji do Francji? Zaprawdę rada związkowa miałaby prawo twierdzić, że w skutek zmiany warunków umowy, czuje się uwolnioną od obowiązku czuwania nad utrzymaniem neutralności Chablais i Faucigny; ale niepodobna jest pojąć, jakiem prawem chce z tego względu zaprzeczać Piemontowi prawa rozporządzenia tą prowincją, i nadto jeszcze utrzymywać, że przez to naruszają się rękojmie, zabezpieczone związkowi Helweckiemu.

Połączenie Szwajcarji, jakie się wyjaśnia z dopiero przytoczonych układów, azaliż samo przez się nie usprawiedliwia twierdzenia, że rada związkowa, bez żadnéj prawnéj przyczyny, wtrąca się do układów, które rząd cesarski i rząd króla Emmanuela między sobą chcą zawrzeć?

Wyznaję nadto, iż będzie należało roztrząsnąć, jak dalece postanowienia z r. 1815 tyczące się tego punktu wyłącznie, wiążą się z ogółem postanowień, przyjętych za wspólną zgodą przez mocarstwa podpisujące traktat wiedeński, w celu zabezpieczenia neutralności związku Helweckiego. Ale jest to przedmiot, o którym rząd cesarski traktować będzie z temiż samemi mocarstwy, i nie waham się dodać, iż skłonni jesteśmy do zaprowadzenia w nim pewnych odmian, jakie bądź interes ogólny, bądź zwłaszcza interes samejże Szwajcarji, za potrzebne ukazać może.

Chciéj pan przeczytać i wręczyć kopją téj depeszy panu prezesowi rady związkowéj.

Jestem etc. podp. *Thouvenel.*

Paryż, *28 marca.*

Dziennik Constitutionnel w artykule: przyłączenie Sabudji i Anglja, powstaje z największą gwałtownością na rozprawy izby niższéj angielskiéj 26 t. m. i na mowę lorda J. Russel. W uniesieniu swojém zapomina się tak daleko, iż Anglji przypisuje całą zasługę w sprawie odrodzenia Włoch, Francję zaś okrywa hańbą wstecznego działania i chęci zepsucia tego przez dyplomację, co oręż francuzki na polu sławy stworzył. „Jeśli mamy, są słowa dziennika Constitutionnel, całą prawdę powiedzieć, Anglja jest rzeczywistą sprawczynią dzisiejszego położenia Włoch. Francuzka polityka bynajmniéj tego co się stało nie żądała. Bo któż przeszkodził wykonaniu więcéj włoskiego niż piemonckiego planu osnutego w Villafranca i Zurichu? Anglja.—Przyznać wprawdzie należy, że lord J. Russel nad własne spodziewanie znalazł pomocnika w kardynale Antonelli, na którym liczyć niemógł. W Rzymie sprzeciwiano się pokojowi Villafranca, podejrzewając, iż potrzeba będzie uledz zasadom reform i narodowości; w Anglji zaś nie chciano tego pokoju przez zazdrość względem Francji. Niepodlega wątpliwości, że gdyby Piemont niebył ośmielony przez Anglję, nigdyby się nie odważył opierać radom Francji. Między Francją, skłaniającą Piemont do konfederacji i między Anglją, któréj podszepty namawiały go do połączenia Włoch środkowych w jednę całość ze swojemi państwami, rzecz prosta, że Piemont nie chwycił za mniejsze, wówczas gdy go zachęcano posięgnąć po przedmiot takiego znaczenia. Jeżeli więc Toskanja ulega dziś berłu sabaudzkiemu, jeżeli Parma i Modena składają tylko prowincje sardyńskie i nawet Romanja niewróciła pod władzę Ojca św. wolno jest Anglji widzieć w tém tryumf swéj polityki.— Złączenie przeto jest dziełem Anglji; ona to najzręczniéj skorzystała z błędów dawniejszych rządów arcyksiążęcych i papieskich, i z miłości ludów włoskich dla króla, który dał pierwsze hasło odrodzenia się ojczyzny. Dzisiaj przy granicy naszéj stanęło dwunastomiljonowe królestwo, mogące wyprowadzić w pole 300,000 wojska. I to jest dziełem Anglji.

Oburzenie dzienników francuzkich przeciw parlamentowi i prassie angielskiéj było z początku ogromne, lecz po kilku dniach gniew ustąpił miejsca rozwadze. Ten sam dziennik Constitutionnel, który miotał pioruny na Anglję, który zarzucał jéj mówcom najwściekléjsze wyskoki (verve la plus furibonde) a izbie swawolę parlamentarną (tapage parlementaire) nagle uspokoił się i dziś następnie przemawia:

„Przypuśćmy, że cesarz, schodząc z drogi umiarkowania, któréj dotąd tak był wiernym, powie: mowa za mowę, odpowiadajcie deputowani Francji! Zwracając się zaś do dzienników francuzkich rzecze do nich: artykuł za artykuł, obelka za obelgę, odpisujcie odpierajcie, potwarzajcie ile się wam podoba: naśladujcie przykład dzienników angielskich! Cóż by wynikło z téj odezwy? zapytujemy dzienników Times, Morning Herald, Daily—News, Morning Advertiser, zapytujemy, p. p. Horsman, Kinglake, Roberta Peel.

„Być może że lud angielski zimniejszy, rozważniejszy jeżeli chcecie, nie bardzo porusza się temi codziennemi deklamacjami. Ale skutek całem niebem byłby różny we Francji, gdzie czułość narodowa budzi się w mgnieniu oka, gdzie drażliwość zapala się tak łatwo. Nie chcą pamiętać, że lud tego kraju przebył tak straszliwe doświadczenia i że zachował niebezpieczną ich pamięć. Nie dają dosyć względu nato, iż tylko urok imienia cesarskiego dozwolił Francuzom pogodzić się z myślą przymierza z Anglją. W obliczu rozumu to przymierze jest tryumfem wszystkich szlachetnych wyobrażeń; aby je utrzymać cesarz musiał zdeptać nogami urazy i nienawiści jeszcze tak świeże, bo wiedział że przymierze z Anglją jest uosobieniem postępu, że tak odpowiada ideom spółczesnym, iż chwilowa różnica zdań nigdy niepowinna nabierać takiéj potęgi aby mogła je strzaskać. Mógł lord J. Russel w mowczém uniesieniu powiedzieć, że Anglja już nie pójdzie ręka w rękę z Francją, lecz nie dodał iż z nią zrywa; i miał słuszność, bo każdy człowiek rozsądny widzi, iż dobre porozumienie Anglji z Francją jest więcéj niż pożądane,—jest konieczne. W nieprzyjaźni, Anglja z Francją zakłócają światem; w przyjaźni, darzą go pokojem; bo w istocie spółzawodnictwo tych dwóch narodów byłoby hasłem nowych walk, nowych nieszczęść, a ich zgoda jest tryumfem cywilizacji, jest rękojmią postępu i jego kolejnego rozwoju.“—Dawniejszy prefekt policji paryzkiéj p. Pietri wysłany został z poruczeniami rządowemi do Nizzy, gdzie znowu zaszła demonstracja anty-francuzka w teatrze; wołano: „precz z Napoleonem, niech żyje Orsini! Wielu Francuzów pokrzywdzono.—Z deputowanych sabaudzkich wysłańcy z Chablais i Faucigny pozostali w Paryżu, nieśmieją bowiem wracać do domu i dopraszają się, aby Francja te obwody wojskiem osadziła.—Twierdzą, że oboz pod Chalons kładać się będzie téj wiosny ze 100,000 wojska pod dowództwem marszałka Mac Mahon. Oboz pod Luneville będzie będzie dowodzony przez marszałka Canrobert, pod Helfaut przez marszałka Niel. Nunciusz Sacconi wstawiał się do cesarza o dozwolenie jenerałowi Lamoriciere wejścia w służbę Ojca św. Cesarz odpowiedział, iż go nieodmówi skoro sam jenerał prosić o to będzie.

d. 29 marca.

Książe Grammont z wyjechał z Paryża i miał dzisiaj wsiąść na okręt w Marsylji. Udaje się na powrót do Rzymu. Monitor ogłosił sprawozdanie p. Royer, złożone senatorowi w rzeczy 42 prośb przesłanych z Paryża, Marsylji z departamentów Loire i Garonne, w których katolicy żądają, aby senat obmyślił środki zapewnienia władzy świeckiéj Ojca św. Zdaniem kommissji, składającéj się z ośmiu członków, między którymi zasiadali znakomity prawnik Dupin starszy i rodzony brat jego Karol, należało te prośby uchylić, gdyż przesłanie ich ministrowi wyznań byłoby dowodem nieufności względem rządu. Przyjmując wniesienie kommissji, senat większością 116 głosów przeciw 16, prośby odrzucił.

Dzisiaj odbył się pogrzeb głośnego missjonarza ks. Hue, którego dzieła o Chinach i Tybecie są powszechnie znane.

d. 30 marca.

Dzisiejszy Monitor ogłasza traktat między Sardynją i Francją o ustępstwa Sabaudji; podamy go w zupełności skoro otrzyma sankcję parlamentu turyńskiego.

Mówią, iż wkrótce ma ukazać się najaw nowa rządowa broszura w kwestji weneckiéj. Korespondent dziennika Nord utrzymuje że broszura jest rzeczywiście wypracowana, ale czas puszczania jéj w obieg jeszcze niewiadomy. Miałażby być zwiastunką zmiany politycznéj w tym nieszczęśliwym kraju?

WŁOCHY.

SARDYNJA.

Turyn, *d. 27 marca.*

Przedwczoraj król dał posłuchanie deputacji przybyłéj z Nizzy z prośbą, aby nieodstępować tego kraju Francji. Wiktor Emmanuel odpowiedział, iż widzi z żalem zaniesioną do siebie prośbę, któréj spełnienie nie jest w jego mocy; iż uczyni wszystko, co od niego zależy i postara się, aby głosowanie powszechne rozstrzygnęło ich przyszłość. Cały kraj zajęty jest wyborami reprezentantów do parlamentu. Największa zgodność z widokami rządu ożywia wyborców. Według prawdopodobnych obliczeń hr. Cavour będzie miał 350 za sobą, 30 zaś tylko przeciwnikow składających się z republikanow, federalistów i mazinistów. Znajdują się między nimi ludzie wielkich zdolności jako to pp. Cattaneo, Ferrari, Mauro Macchi i inni, którzy zobowiązali się nalegać na rząd, aby nieustawał w drodze wyzwolenia ojczyzny od obcego jarzma. Zapewne więc Rzym i Wenecja będą ciągle w ustach tych mówców.

d. 28 marca.

Duchowieństwo piemonckie wstrzymało się od wyborów; uważano, iż nieobecność plebanów nie przeszkodziła jedności między mieszkańcami. Wszyscy głosowali jak jeden człowiek. Mężowie polityczni, znani z dawniejszych parlamentów jako składający stronę prawą izby t. j. obrońcy praw feodalnych i kierunku wstecznego niewzięli żadnego udziału w teraźniejszych wyborach. Żadne też imie téj barwy niewyszło z urny. Izba będzie pozbawioną wymownych głosów pp. Revel, Della Motta, Bixio Vallauri, Crotti. Przyznać należy, że żaden z nich niestarał się nawet o to, aby go wybrano, z obawy aby ich przekonania religijne nie znalazły się sprzecznemi z przysięgą mającą się wykonać w parlamencie na wierność królowi. Ludzie, którzy najwięcéj pracowali nad zlaniem różnych części Włoch w jedno ciało, otrzymali dowody wdzięczności swoich spółobywateli. Hr. Cavour wybrany został w 9 obwodach, baron Ricasoli w 5-ciu, P. Farini w 6-ciu, Garibaldi we 3-ch i t. d. Wybrano też trzech wygnańców neapolitańskich pp. Poerio, Scialoia i Mancini.

We Włoszech środkowych, równie jak w Piemoncie ani jeden reprezentant radykalny wybranym nie został; tylko Lombardja odróżniła się w tym względzie od reszty państwa.

Dotąd nie nadeszła żadna pewna wiadomość o klątwie, ale w długiém oczekiwaniu umysły tak oswoiły się, iż ten krok dworu rzymskiego jest nieunikniony, że kiedy nadejdzie godzina jego spełnienia pismo papieskie przyjęte będzie z obojętnością. Król nie zaniedbuje żadnych starań w przejednaniu Ojca św. Ks. Arcybiskup genueński Charvaz, dawniejszy nauczyciel i spowiednik królewski czynnie nad tém pracował i zdaje się, wyjednał, aby klątwa nie była osobistą t. j. że imie królewskie wymienione w niéj niebędzie.

Diennik urzędowy ogłasza mianowanie trzech nowych senatorów. Ferretti rodem z Romanji, krewny Piusa IX; Caveri, najznakomitszy prawoznawca sądów genueńskich i hr. Corsi prezydent królewskiego trybunału w Turynie.

Król Wiktor Emmanuel wydał następną odezwę do mieszkańców Sabaudji i Nizzy:

„Traktat zawarty d. 24 marca stanowi, iż przyłączenie Sabaudji i Nizzy do Francji spełni się za zgodą ludności i sankcją parlamentu. Jakkolwiek boleśném jest dla mnie rozstawać się z krajami, które od tak dawnego czasu były częścią państw moich przodków, i z któremi łączy mię tyle wspomnień, niemogłem nieprzyznać, że zmiany terrytorjalne spowodowane przez wojnę we Włoszech usprawiedliwiały żądanie, które oświadczył mi najjaśniejszy mój sprzymierzeniec cesarz Napoleon, abym zezwolił na to przyłączenie. Musiałem wziąść w uwagę ogromne usługi oddane przez Francję Włochom, ofiary które poniosła w sprawie ich niepodległości, ogniwa, które bitwy i traktaty skojarzyły między obudwóma krajami. Nie mogłem też zabaczyć, że rozwój handlu, bystrość i łatwość kommunikacji codzień więcéj pomnażają ważność i liczbę stosunków Sabaudji i Nizzy z Francją.—Nie mogłem nakoniec zapomnieć, że wielkie powinowactwo plemienne, języka i obyczajów czynią te stosunki coraz ścislejszemi i rodzinniejszemi.—Mimo to wszystko ta wielka zmiana w doli waszych krajów niebędzie wam narzuconą, powinna być wypadkiem waszego dobrowolnego przyzwolenia. Taka jest moja nieodzowna wola, takie jest życzenie cesarza Francuzów.“

„Aby nic nie krępowało swobodnego objawu waszych głosów, odwołuję wyższych urzędników zarządu krajowego, którzy nie są ojczycami waszéj ziemi i chwilowo zastępuję ich przez waszych spółobywateli, otoczonych szacunkiem i poważeniem powszechném. W tych uroczystych okolicznościach okażcie się godnymi téj dobréj sławy, którąście nabyli. Mając przed sobą nową drogę, czyńcie tak, aby Francuzi przyjęli was jak braci, oddawna cenionych i szacowanych. Czyńcie tak, aby wasze połączenie z Francją stało się węzłem między obudwóma państwami, których posłannictwo nakazuje im zgodnie pracować nad rozwojem cywilizacji.“

d. 29 marca.

Dekret królewski, ogłoszony d. 25 marca t. m., zawierający organizację osobnego zarządu Toskanji, sprawił i we Florencji i w Turynie niemiłe wrażenie. Wszelkie zawiłości powszechność ze wstrętem przyjmuje, nic zaś nie jest zawilszém jak rząd w rządzie. Spodziewać się zatém należy, iż rzeczony dekret jest tylko przechodnim i że dzisiejsze urządzenie Toskanji podobném będzie do tymczasowego urządzenia Lombardji w pierwszych dniach po jéj wcieleniu do Piemontu. Król musiał uledz niewczesnym wymaganiom Napoleona, aby przynajmniéj jaki cień autonomji zachować, mimo to, że najgorętszém pragnieniem ludności jest zupełna jednostajność praw, instytucji i rządu.

Słychać tu o podziale państwa na 6 wielkich obwodów: Piemont, Ligurja, Sardynja, Lombardja, Emilja i Toskanja. Podział ten zostanie podany do zatwierdzenia parlamentowi.

Wojsko piemonckie opuściło zupełnie Sabaudję i Nizzę, Francuzi przyjęci zostali w Chambéry najserdeczniéj.

Wyjechali ztąd kommissarze królewscy, mający z kommissarzami cesarsko-francuzkiemi przystąpić do ostatecznego rozgraniczenia dwóch państw. Król umocował do téj czynności jenerała Petiti, półkownika jeneralnego sztabu Ricci, i kapitana Federici.

Dekret królewski dzieli wojsko na 5 korpusów. Naczelnikiem głównego sztabu jest jenerał Manfredo Fanti, mający pod swoim zarządem jenerała Metitti.

1 korpus. Główna kwatera w Aleksandrji; dowódca Ettore di Sonnaz. Korpus składa się z 2-éj, 10 i 11-éj dywizji pod jenerałami Gozzani de Tréville, Mezzacapa i Calderina i lekkiéj jazdy aleksandryjskiéj.

2 korpus. W Brescji, dowódca Alfonso Lamarmora; złożony z 3, 6 i 9-éj dywizji, oraz z lekkiéj jazdy z Montferrat, Lodi i Florencji, pod jenerałami Mollard, Cirali i Stefanelli.

3 korpus w Parmie; dowódca Giovanni Durando; złożony z 5, 8 i 12-téj dywizji, oraz z lekkiéj jazdy z Saluzzo, Montebello i Luki, pod jenerałami Cucchiari, Pettinongo i Ribotti.

4 korpus w Bolonji, dowódca Cialdini; złożony z 1, 7 i 13 dywizji; oraz z lekkiéj jazdy z Novarry, Mediolanu i Wiktora Emmanuela, pod jenerałami Villamarina, Decavero i Roselli.

5 korpus w Turynie, dowódca Morozzo della Rocca; złożony z 1-éj dywizji (Gianotti) obejmującéj brygadę Sabaudzką, strzelców alpejskich i oddział jazdy linjowéj, pod dowództwem jenerała Maurizio de Sonnaz, bohatera Montebello. Pod nim jenerałowie Savoiroux i Brunetta. (*Nord*)

TOSKANJA.

Livorno, *d. 25 marca.*

Dywizja jenerała Durando przeznaczona do zajęcia Toskanji poczęła wczoraj wysiadać na ląd w tutejszym porcie; znajdowała się na pokładzie kilku fregat parowych dowodzonych przed Admirała Tolosano. Chociaż stan morza był burzliwy, wylądowanie wnet nastąpiło po przybiciu do brzegu wśród powszechnych okrzyków. Część wojska już odeszła téj nocy; niektóre okręta eskadry odpłynęły dziś rano do Genui, dla wzięcia na pokład pozostałych półków dywizji Durando liczącéj 15,000 ludzi.

Radość ludu jest niewymówna; przybycia książęcia Carignan co chwila oczekiwano. Baron Ricasoli przyjął urząd tymczasowy jenerał-gubernatora. Inni członkowie rządu złożyli swe obowiązki. Wybory idą najlepiéj; w liczbie 57 reprezentantów toskańskich król znajdzie prawdziwe i rozumne wsparcie. W tutejszym kraju niema stronnictw, tylko dobro jego wszyscy mają na celu, widzą zaś je w utrwaleniu jedności z państwem Wiktora Emmanuela. Dywizja toskańska przeznaczona na zajęcie Aleksandrji wychodzi ztąd jutro.

d. 30 marca.

J. Kr. W. książe Carignan przybył do Florencji przyjęty w sposób pełen serdeczności i uniesienia.

ANGLJA.

Londyn, *d. 28 marca.*

Dwór uda się do Windsor na święta. Książęta Nemours i Montpensier bawią teraz w Anglji.

P. Horsman, który wywołał mowę tak groźną dla Francji lorda J. Russel, został surowo zganiony przez swoich wyborców miasteczka Stroud. Na liczném bardzo meetingu zapadła następna uchwała: „Zgromadzenie jest tego zdania, że czcigodny p. Horsman przez swoje mowy i głosowanie w rzeczy traktatu handlowego i budżetu w izbie niższéj, nie był wiernym reprezentantem przekonań i widoków swych mocodawców.“

d. 29 marca.

Dziennik Times z powodu wysokiego cła nałożonego we Francji na wywoz gałganów, któremi zasilały się papiernie angielskie, następnie określa świeżo zawarty traktat handlowy. Ta umowa podobna jest do zamiany między zbójcą wielkich dróg a bezbronnym podróżnym, który worek i zegarek oddaje w zamian za życie, albo do stosunku gentlemana z odartą przekupką. Wszakże, jeśli zbójcy odda się worek i zegarek, domyślać się godzi, iż pozwoli nam spokojnie wrócić do domu; jeśli staréj żebraczce rzucisz penny i nieweźmiesz ofiarowanych za to orzechów jest przynajmniéj jéj obowiązkiem życzyć wam pomyślności. Tymczasem Francja ani myśli przestać swoich napaści, ani myśli dać nam choć dobre słowo za wszystkie handlowe ustępstwa. Francja odrwiła Anglję i śmieje się jeszcze, że się to jéj udało!

W parlamencie angielskim załatwiano tylko czynności potoczne.

d. 30 marca.

Dzienniki angielskie nagle zwinęły chorągiew wojny, którą tak wysoko podnosiły przeciw Francji. Między innemi Times co pierwszy zawołał, iż przymierze między Anglją i Francją zerwane, dziś stara się uspokoić umysły i chciałby, aby zupełnie zapomniano o burzy parlamentowéj d. 26-go marca. „Pomiędzy wszystkiemi mocarstwami Europejskiemi jedna tylko Anglja wolna jest od obowiązku niepokojenia Francji z powodu sprawy szwajcarskiéj. Już raz powiedzieliśmy, że minister zdolny dopuścić się podobnego czynu donkichotyzmu zasłużyłby na osadzenie go w Bedlam. Lord John Russel żali się, iż Times oznajmił całéjEuropie, że Anglja niema zamiaru rozpoczynać wojny z tak błahego powodu. Nie wahamy się powiedzieć lordowi J. Russel, że jeśli pragnął ukryć przed krajem zamiar wojny, sądzimy żeśmy oddali krajowi prawdziwą usługę odsłaniając tę tajemnicę. Jeżeli ministerjum angielskie działało w ten sposób, aby dać do zrozumienia cesarzowi Francuzów, iż ma w zanadrzu wypowiedzenie wojny, było więc naglącą koniecznością zapewnić Cesarza, iż to było fałszem, postępować bowiem inaczéj, byłoby drażnić rozjątrzenie, mogące nakoniec wywołać wojnę. Nie godzi się płocho igrać z namiętnościami takich dwóch narodów jak angielski i francuzki. Cóżby o nas powiedziała nasza młodzież, gdybyśmy jéj dali chrzest krwawy z powodu kilku gór alpejskich położonych o 100 mil od naszego kraju i przeciw przyłączeniu których żadne państwo protestować nawet nie myśli? Jesteśmy pewni, iż koniecznie przemówić należy do narodu językiem zdrowego rozsądku, i że niema piorunów w téj całéj chmurze. (*Nord*)

AUSTRJA.

Protestacja książęcia Modeny.

My Franciszek V arcy-książe austryjacki z bożéj łaski książe Modeny, Reggio, Mirandoli, Massy, Carrary, Guastalli i t. d. i t. d. i t. d.

Wypadki zaszłe pod koniec kwietnia r. 1859 w wielkiém księstwie toskańskiém, i zachowanie się Sardynji, stanowczo względem nas nieprzyjazne, zmusiło nas do zgromadzenia naszych sił wojskowych i do oddalenia ich z obwodów księstwa, przytykających do rzeczonych dwóch państw. Protestowaliśmy d. 14 maja 1859 przeciw niesłusznemu przywłaszczeniu tych prowincji, którego rząd Sardyński po wyciągnieniu wojsk naszych natychmiast dokonał.

Skutki wojny w Lombardji, rewolucja już spełniona w Parmie, nieuchronność jéj w Legacjach, zgwałcenie przez wojska francuzkie naszych granic od strony Toskanji, skłoniły nas do opuszczenia z naszém wojskiem pozostałych państw naszych w tém przekonaniu,iż niemogliśmy utrzymać się w nich przy zupełności naszéj najwyższéj władzy, w obec nieprzyjaciela nieskończenie wyższego i liczbą i środkami.

Fakcja rewolucyjna, kierowana i wspierana przez rząd sardyński dokazała obalenia ustanowionéj przez nas regencji na d. 11 czerwca 1859 r. Wnet kommissarz piemoncki opanował władzę i stanął na czele buntu.

Wówczas to ogłosiliśmy w Villafranca d. 22 czerwca 1859 powtórną protestacją, w któréj wykazując łupieztwo dokonane przez rząd sardyński z krzywdą najwyższych praw naszych, odwołaliśmy się do wydanych już deklaracji o nicestwie aktów pochodzących od jakiegokolwiek rządu lub władzy w naszym kraju, niewyszłych od nas i w tym względzie uczyniliśmy odezwę do dworów przyjaznych lub spokrewnionych.

Rozejm w Villafranca, położywszy koniec krokom nieprzyjacielskim między Austrją i Francją, strony wojujące ułożyły się o przedugodne warunki pokoju, które następnie przez traktat zurichski zamieniono na uroczyste postanowienia i tak w jednéj jako i w drugiéj z tych umów przywrócenie naszych praw najwyższych jawnie i bezspornie było przyjęte tak dalece, iż nasze prawa otrzymały głośną i ostateczną sankcję.

Wiadomo wszystkim, w jaki sposób rząd francuzki przeszkodził przez swoje czyny i przez swoje tłumaczenia traktatu, wszelką możność naszéj restauracji i jak rząd Sardyński, chociaż także podpisał traktat zurichski, nie przestawał wbrew wszelkiéj prawości przez swoje organa i przez swych reprezentantów, rozrządzać samowładnie naszém państwem i stożsamiać go ze swojém.

Świeży dekret przyłączenia, który usiłują udać za skutek woli ludu objawionéj przez głosowanie powszechne, i który rozciągając się do Emilji zagarnął i nasze państwo, dopełnia miary szeregu czynów niesprawiedliwych i bezprawnych, przez które dokazano wydrzeć nam władzę najwyższą odziedziczoną po naszych przodkach którzy ją wykonywali w ciągu wielu wieków: władzy, która po wypadkach podobnych z niniejszemi, była przez traktat wiedeński 1815 uznana i przywrócona na rzecz naszéj rodziny przez całą Europę, wówczas szczęśliwie skoalizowaną i tryumfującą nad rewolucją.

Sądzimy więc, iż spełniamy najświętszą powinność protestując, jak jeszcze raz protestujemy w obec Europy przeciw czynom nadwerężającym wszystkie nasze prawa, czynom, opartym na gwałcie i wynikłym z osiągniętych korzyści ze zwycięztw potężnego sprzymierzeńca dla dojścia do powiększenia,na które już oddawna czyhano i przygotowywano je środkami zdradzieckiemi i zwodniczemi;przeciw postępowaniu opartemu na zasadzie wprost przeciwnéj wszelkiemu systematowi dynastycznemu; przeciw głosowaniu nakoniec, pozbawionemu w swojém wykonaniu wszelkiéj rękojmi dobréj wiary, które to głosowanie było przedsięwzięte, wykonane i sprawdzone przez tych samych, co usunęli ludność od głosowania na korzyść władzy prawowitéj i uprzednio istniejącéj, przez tych mówimy, którzy opierając się na licznéj sile zbrojnéj, ciągle utrzymywanéj w naszém państwie, użyli oszukaństwa i groźby dla ciężenia całą przewagą na głosowanie ludności.

Wierne wojska, które z nami weszły w granice N. Cesarza austryjackiego, który przyjął je w sposób tak wspaniały i gościnny, te wojska które nie przestają dochowywać nam niezachwianéj wiary i poświęcenia; znaczna liczba osób znakomitych, które przez dobrowolne wychodztwo, protestowały przeciw zmianie rządu zaszłéj w naszém państwie; większa jeszcze liczba tych, którzy ponieśli więzienie, i prześladowania wszelkiego rodzaju, oraz utratę swych urzędów, albo którzy dobrowolnie wyrzekli się miejsc przez siebie zajmowanych, woląc narazić się raczéj na niedostatek niż uchybić obowiązkom wiernych poddanych; usunięcie się od wszelkiego uczęstnictwa w obecnych okolicznościach, którem odznaczyła się niezmierna większość wyższych klass społeczności modeńskiéj, tudzież duchowieństwo; nakoniec mnogie objawy wierności okazywane po wsiach mimo najczynniejszą baczność i doraźne ich poskramianie, są to niezbitym dowodem że to mniemane głosowanie powszechne, od którego sardyńska uzurpacja pożycza pozoru prawności, jest tylko wypadkiem zdrady i przymusu, odznaczających od samego początku postępki rządu sardyńskiego i jego popleczników. To uroczyste oświadczenie, uczynione także w imieniu naszych następców, ma głównie na celu zaprotestowanie przeciw wszelkiemu uszczerbkowi praw najwyższych, służących nam z porządku następstwa, uswięconych i zaręczonych przez mocarstwa europejskie. Protestujemy też przeciw łupieztwu doznanemu; przeciw przywłaszczeniu dokonanemu; przeciw głosowaniu powszechnemu, przyjętemu lub zmyślonemu w tym celu; przeciw szkodom przez nas ucierpianym, lub ucierpieć się jeszcze mającym; nakoniec przeciw stratom i krzywdom, na które w skutek tych niesłusznych i nieprawych czynów część wierna naszych poddanych może być narażoną.

Postanowiliśmy odwołać się i odwołujemy się raz jeszcze do pomocy mocarstw, które poręczyły traktaty, będąc najpewniejsi, że też mocarstwa nigdy nie uznają ani prawa przemocy, ani nauki mniemanego głosowania powszechnego; ponieważ taka zasada, lubo dziś zastosowana do jednego z małych państw (którego jednak prawa powinny być równie święte jak i prawa państw największych) mogłaby przez analogję przyczyn, być rozciągniętą i na inne, oraz zachwiać istnienie wszystkich monarchji w Europie. Przeniknieni uczuciem obowiązków względem naszych wiernych poddanych, objawiamy, że przeciwności nigdy nas niezmuszą do wyrzeczenia się służących nam praw najwyższéj władzy nad naszemi państwami; i przekonani, że w ten sposób spełniamy powinność poruczoną nami przez opatrzność boską oczekiwać będziemy wypadków przyszłych w niezachwianéj nadziei, że sprawiedliwość boska położy koniec knowaniom, których państwa i ludy są ofiarami, zapewniając kiedyś tryumf dobréj sprawie.

Wiedeń d. 22 marca 1860.

podpisano: *Franciszek.*

PRUSY.

Berlin, *d. 30 marca.*

Rokowania z powodu Szwajcarji miały miejsce między rządami angielskim i pruskim, wszakże niedoprowadziły do żadnego stanowczego kroku. Prusy czekać będą na odpowiedź innych mocarstw, które podpisały traktat wiedeński; same nic nie przedsięwezmą. Zapewne polityka francuzka mało komu podobać się może i znajduje się stronnictwo pragnące popchnąć rząd do wojny zaczepnéj; lecz dopóki baron Schleinitz kierować będzie polityką zewnętrzną swego kraju, dopóty rząd nie zejdzie z drogi rozsądku i umiarkowania.

P. Vincke ma wkrótce wnieść projekt do prawa o zmianie składu izby panów. Ciągłe zawady, jakie taż izba stawi nietylko rozwojowi, ale nawet wykonywaniu konstytucji, usprawiedliwiają wniesienie znokomitego mówcy. Niemniéj wszakże to pytanie, poruszone w izbie poselskiéj, zagraża największą parlamentarną burzą.

Z powodu świąt wielkonocnych izby odroczone zostaną do d. 12 kwietnia. (*Nord*).

SZWAJCARJA.

Okolnik rady związkowéj szwajcarskiéj do stanów związkowych:

„*Wierni i kochani związkowi*!

„Sprawa sabaudzka przybrała w tych ostatnich czasach tak odrębny obrót, iż sądzimy być naszą powinnością przesłać następny okolnik do stanów związkowych.

„Przypominacie sobie, iż z powodu wypadków roku zeszłego, przedsięwzięliśmy kroki uznane przez nas za właściwe do ocalenia praw zapewnionych Szwajcarji traktatami, co do niektórych obwodow sabaudzkich. Odwołujemy się w tym względzie do not przesłanych 14 marca i 18 listopada r. 1859 mocarstwom europejskim, które gwarantowały traktaty r. 1815, tudzież do wywodu stosunków Szwajcarji do obwodów neutralizowanych, których przesłaliśmy wam znaczną liczbę egzemplarzy.

„Gdy na początku bieżącego roku wynurzyła się sprawa ustępstwa Sabaudji, nie zaniechaliśmy żadnych kroków, aby zbadać zamiary względem obwodów, do których Szwajcarji służą prawa stanowcze, a które mogłyby zobojętnić się lub upaść w skutek przyłączenia Sabaudji do Francji. I rzeczywiście otrzymaliśmy zapewnienie, które chociaż poufne, miało jednak znamie urzędowe, że w razie ustępstwa obwody zneutralizowane: Chablais i Faucigny, będą oddane Szwajcarji, jako jedyny sposób mogący zadość uczynić obecnemu położeniu.

„Tém sprawiedliwiéj zadziwiło ukazanie się odezw ogłoszonych dnia 8 i 10 b. m. przez gubernatorów Annecy i Chambéry, a w których przedmiot tak jest przedstawiony, jakby niechodziło o nic więcéj ludności, tylko o wybor między Francją i Piemontem, nie wspominając ani jedném słowem o Szwajcarji. Było więc naszym obowiązkiem natychmiast upomnić się i protestować przeciw postępowaniu tak ubliżającemu naszym prawom.

„Przesłaliśmy więc stosowne instrukcje reprezentantom naszym w Turynie i Paryżu; protestacje zostały doręczone w czasie. Wytłumaczyliśmy stanowczo, że przed dokonaniem ustępstwa należało wprzódy nas wysłuchać, a także porozumić się o sposobie i celu głosowania. Nieco pierwéj, a mianowicie w nocie 9 marca, nalegaliśmy, aby proste zapewnienia słówne zamienić na zobowiązanie się urzędowe. Nakoniec w niepewności, skutku naszych starań przesyłamy mocarstwom notę, którą mamy zaszczyt załączyć przy niniejszém w odpisie.

„Czekać będziemy następstw; obecnie z całą ufnością wyrażamy nadzieję, że wysokie państwa zechcą z życzliwością ocenić postępowanie jakie aż dotąd zachowaliśmy w téj sprawie, i że dzielnie wesprą nas w rzeczy tak blisko spojonéj z najdroższemi interessami ojczyzny, z ich własném ocaleniem i utrzymaniem naszéj niepodległości. Nadto załączamy odpisy protestacji doręczonych przez naszych posłów w Turynie i Paryżu“.

zy rozbierany jest w osóbnym komitecie polityczno-ekonomicznym przy Towarzystwie geograficzném, jak o tém pisze przewodnik na str. 169, złożonym z członków: pp. Chruszczowa, Łamańskiego, Butowskiego, Bunge, Sztackelberga, ks. Meszczerskiego, Lewszyna i innych; sekretarzem stałym komitetu wybrany, na posiedzeniu 22 lutego, Bezobrazow, i na témże posiedzeniu p. Kalinowski Baltazar, magister ekonomji politycznéj, został wezwany na członka komitetu.

A. Muchliński.

Z Warszawy.

d. 18 marca 1860 r.

Inter fructus folia,

Słówko o rzemieślnikach, cechach i gospodach. Nowe zakłady i stowarzyszenia. Uwagi nad konkursem Żółkowskiego. Chaos literacki. Teatra. Rauty. Prelekcje. Najnowsze dzieła i Hrabina.

(*Dokończenie*).

Prócz teatrów amatorskich, które coraz większego doznają upowszechnienia na zaletę Warszawian, wychylają się tu na widownię wielkopostną towarzyskie zabawy zwane rautami, zamożniejszych domach. Jakkolwiek cel zabaw jest piękny, bo główną część ich adają deklamowane odczyty znakomitych utworów, jednakże w korzyść ich trudno nam przyjdzie uwierzyć, jeżeli i nadal pyszne zbytkowe ubiory i krzycząco obnażone przyszłych matek szyje będą nawiedzać przybytki wiedzy i nauki, która skromność przedewszystkiém kocha.

Dnia 17-o Lutego Warszawianie tłumnie się zebrali na prelekcję pierwszą astronomji podjętą przez p. Prażmowskiego adjunkta tutejszego obserwatorjum astronomicznego. Słuchacze nie unieśli ztamtąd szczególnych wrażeń, gdyż traktat prowadzony był na pierwszy raz naukowo, książkowém życiem, ograniczywszy się obszernym przebiegiem historji niebieskiéj nauki, którą aby uczynić popularną i zajmującą dla umysłów publiczności, potrzeba już albo być przygotowanym na drodze podobnéj praktyki lub też z czasem się ku temu przez wprawę w żywem słowie wyrobić. — Następne dwie prelekcje będą miały za cel fizykę i chemję, po których botanika nastąpi. Panowie: Przystański, Lesiński i Aleksandrowicz professorowie Akademji medycznéj wraz z przytoczonym wyżéj p. Prażmowskim podjęli się tak pięknego trudu na korzyść naszej publiczności, od któréj opłata za wejście pobierana, na cel dobroczynny obracaną będzie. Prelekcje te, o których szczegółow donosić nie omieszkamy, obrały sobie za przybytek resursę kupiecką; na pierwszy raz słuchacze licznie się zebrali, najwięcéj jednak tacy, którym 3-ch złotowy bilet wnijścia w funduszach najmniejszego uszczerbku nie czyni; młodzież zaś biurowa usilnie pragnąca wiedzy, ze zmarszczoném czołem na tę wysoką względem ich funduszów opłatę spogląda, i mimowoli nie może uczęstniczyć tłumnie w tych koniecznych dla nas publicznych wykładach popularnych w czasie, gdy na brak u nas uniwersytetu z boleścią cały kraj się żali. Żałujemy także, że znakomity nasz botanik p: Waga nie ma udziału w prelekcjach. O koncercie instrumentalnym w dniu 4. marca na korzyść Przytuliska, dobroczynnego zakładu, odbytym pod dyrekcją Józefa Wieniawskiego, nie rozpisujemy się tu wcale; bo koncerta u nas stały się już chlebem powszednim, a przytoczony niczem się od poprzednich ani wyróżnił, ani też więcéj odznaczył.

Od niejakiego czasu nauki utylitarne u nas górę brać zaczynają nad belletrystyką, szczególniéj jak powieści dobre przestały wychodzić, świetném jednak wspomnieniem ich powodzenia odznaczyła się tu świeżo ukończona w Gazecie warszawskiéj powieść p. n. Szandor Kowacz, napisana przez Pseudonyma Jeża. Do pierwszego przytoczonego wyżéj działu literatury zaliczam 5 najnówszych dzieł następujących. Nauka uprawy łąk, dzieło przez Leona Kąkolewskiego z niemieckiego tłumaczone, obejmuje 650 stronic z 220 drzeworytami; książki cena nader przystępna, bo tylko za 7 zł., tłumaczy się tém, iż ją władza naukowa własnym kosztem wydała. Nowy tom tłumaczonéj przez studentów tutejszéj Akademii lekarskiéj pod kierunkiem Stan. Przystańskiego, Fizyki Ganota w ozdobném wydaniu z 900 stronic składający się z bardzo pięknemi drzeworytami w Warszawie robionemi,—a obejmujący wykład początków fizyki oraz metorologii, zaleca się wykładem jasnym, przystępnym dla każdego czytelnika. Słyszeliśmy także o mającem iść do druku tłumaczeniu chemji Cahura, wykonaném przez professora Jurkiewicza. Prócz tego pojawiły się aż dwie Anatomje opisowe ciała ludzkiego: D-ra Korzeniowskiego, któréj wyszedł zeszyt pierwszy i D-ra Ludwika Neugebauera, któréj już trzy zeszyty wyszły. Pierwsza mało znajduje nabywców; drugiéj powodzenie nie wiadome jeszcze ostatecznie, wszakże liczne drzeworyty wykonane przez Ryszarda Rutkowskiego w Warszawie częścią podług fotografji Wilnowa z natury, a częścią podług rysunków Zenherta w Wiedniu,—oraz nizka cena, bo 2. zł. za zeszyt, i jasny wykład, powinnyby spopularyzować to użyteczne dzieło w klassie ukształconych czytelników, tém więcéj gdy ono w zupełności może nam zastąpić obce tego rodzaju wyborowe dzieła.—Trafny pomysł D-ra Neugebauera wezwania na pomoc fotografji w rzeczach, gdzie wiele na wierności zależy, zwrócił uwagę miłośników nauki; towarzystwo bowiem Naukowe krakowskie, jak to z listu pisanego do autora przez prezesa, znakomitego fizjologa D-ra J. Majera wiadomo, mając przed oczyma egzemplarz Anatomji, mianowało go swym członkiem, nagradzając go za troskliwość o dobro nauki moralnie; bo wydawnictwo książek podobnych u nas jeszcze niestety, z ofiarą autorów tylko się dokonywać może. W każdym razie ten ruch w literaturze ścisłéj u nas wiąże się bardzo z istnieniem akademii Medycznéj i Towarzystwa rolniczego. W parze z tém ostatniem idą tu świeżo wyszłe: Zasady Ekonomii politycznéj przez Wilhelma Roschera, według 3-ciéj poprawnéj edycji, tłumaczone przez F. S: Kupiszewskiego, z przypisami L. Wołowskiego,—oraz Przewodnik moralności dla klassy rzemieślniczéj u nas napisany według dzieła p. Rapet przez Forstera, i wydany w Berlinie, tu jednakże pilnie przez ludzi naukowych rozbierany. Ekonomja Roszera, opierając się na zajmujących faktach dziejowych, dla etnografistów przedstawia także niemałe materjały.—Tak to za głównym prądem dobrego poruszają się wszystkie społeczne kwestje, a ekonomja publiczna tam się zaczyna tylko, gdzie się zaczyna większa nad potrzebę korzyść pojedyńczego człowieka.

Do najświeższych książek belletrystycznych, prócz libretta Hrabiny, pióra Włodz. Wolskiego, przybyło jeszcze co tylko wydane przez S. Orgelbranda księgarza całkowite tłumaczenie Boskiéj komedji Dantego dokonane przez ś. p. Juljana Korsaka Dzieło to nader potrzebném było dla skompletowania literatury naszéj pod względem arcydzieł przyswojonych z obcych dziedzin wieszczego ducha. Tłumaczenie wszędzie prawie z wiernością i czystością języka dokonane, sama potęga genjalnego oryginału i 16 rycin pięknych, stanowią pobudkę do rozpowszechnienia tego dzieła u nas.—O librecie Wolskiego różne tu krążą zdania tak z ust znawców wychodzące jako też po pismach głoszone, ale cóż kiedy prawie zawsze do garści tych różnorodnych sądów przysypywano szczyptę osobistości, albo też potrząsano je solą zazdrości lub jakichsiś dziwnych utopij, pragnących na scenie naszéj same tylko słoneczne postacie oglądać, w końcu zbywano i lekceważeniem pracę poety o hardym karku i ognistéj duszy. Wszakżeż pamiętajmy, że Szekspir Makbetem nie zaszkodził wcale sławie Albionu, a Dumas obrazami nocy Ś-o Bartłomieja nie przyćmił potęgi i charakteru swojego narodu; zresztą gdzie jest światło, tam i cień być musi. W każdym razie libretto p. Wolskiego wyższe nad wszystkie dotąd tłumaczone u nas, przedstawia między innemi dodatniemi rzeczami naszemi, tylko błędy epoki pod Blachą uwydatniające się,—wiersz zresztą opracowany jest z zaletą a pomysł choć niezbyt jednością nacechowany i mało znaczny, jednakże wystarcza do ubawienia tłumnie zbierającéj się na przedstawienia publiczności. Przytém poetyczne piosenki Broni sieroty, śpiew jéj dziadka (p. Troszel) oraz charakterystyka Hrabiny nie ulegną pod najostrzejszem Zoilusa piórem. Autor partycji p. S. Moniuszko w wielu ustępach téj lekkiéj opery-buffa wysoko zajaśniał, a polonez przed 3-m aktem na 4-ty wiolonczele, do zachwytu przejmuje rzewnością serca słuchaczów, do czego przyłożyła się także gra znakomitego wiolonczelisty p. Szablińskiego z opery wielkiego Teatru.—Z artystów odznaczają się w téj sztuce p. Żołkowski (podczaszy), humorystycznemi epizodami, Troszel grą i śpiewem, panna Dowiakowska (znajoma hrabiny) prześliczną arją, p. Matuszyński, ów totumfacki Dzidzi, i p. Gruszczyńska (hrabina) zastępująca p. Rivoli, która szczególniéj grą swoją sympatję widzów zyskiwa.

КАЗЕННЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ.

1. Канцелярія г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора объявляетъ, что Прусскій подданный скульпторъ Өома Фендеръ возвращается за границу.

Тит. Сов. *Зубовичъ.* (192)

OGŁOSZENIA SKARBOWE.

1. Kancellarja p. Wileńskiego wojennego, Grodzieńskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż poddany Prusski Tomasz Fender powraca za granicę.

Radzca Honorowy *Zubowicz.* (192)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 18 февраля 1860 г. состоявшагося, на удовлетвореніе претензіи дворянина Антона Гринкевича къ мѣщанамъ Колесниковымъ, по вошедшему въ окончательную законную силу рѣшенію Ошмянскаго уѣзднаго суда въ 100 руб. съ процентами съ 11 іюля 1841 г. простираемой, подверженъ въ публичную продажу участокъ земли ихъ Колесниковыхъ, Ошмянскаго уѣзда въ 1-мъ станѣ состоящій, заключающій земли 40 десятинъ, оцѣненный по 10-лѣтней сложности средняго чистаго годоваго дохода въ 438 руб., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи Ошмянскаго уѣзднаго суда торгъ 13 числа мая мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. Марта 12 дня 1860 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ.*
Ис. д. Секретаря *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* (163)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 18 февраля сего года состоявшагося, подверженъ публичной продажѣ деревянный домъ съ амбаромъ и ледникомъ, въ г. Диснѣ при Коссатовской улицѣ на собственной землѣ состоящій, оцѣненный въ 1,140 руб., принадлежащій евреямъ Руману и Абраму Шапирамъ, на предметъ выручки съ части упадающей на Румана Шапиру, долговъ его признанныхъ подлежащими безспорному взысканію, вошедшими въ законную силу постановленіями Дисненской городской полиціи: а) еврею Давиду Зынгеру, по векселю 800 р.; б) дворянкѣ Маріи Гориневской, по заемному письму 1,100 р. и в) коллежскому секретарю Мечиславу Гориневскому тоже по заемному письму 115 р. и выдачи за симъ другой части свободному отъ взысканія совладѣльцу еврею Абраму Шапирѣ; для произведенія же таковой продажи, назначенъ въ присутствіи сего правленія срокъ торгамъ 6 мая сего года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Марта 5 дня 1860 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ.*
Ис. д. Секретаря *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* (141)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 25 февраля сего года состоявшагося, на удовлетвореніе претензіи наслѣдниковъ дворянъ Василевскаго и Марьянны Космовской, т. е. дѣтей сей последней, прапорщика Великолуцкаго пѣхотнаго полка Адама и сестры его Брониславы Космовскихъ, къ наслѣдникамъ помѣщика Карла Романовича, Бригидѣ Сороковой и Викторіи де-Вольфъ, по вошедшему въ окончательную законную силу рѣшенію Виленскаго уѣзднаго суда 14 февраля 1840 г. послѣдовавшему, въ 928 р. съ процентами съ 23 апрѣля 1840 г. простираемой, подвержено въ публичную продажу имѣніе Антоново упомянутыхъ наслѣдниковъ Романовича, состоящее Виленскаго уѣзда во 2-мъ станѣ, заключающее земли 400 десятинъ и наличныхъ крестьянъ мужескаго 7 и женскаго пола 8 душъ, оцѣненное по 10-ти-лѣтней сложности средняго чистаго годоваго дохода въ 3,640 р., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи сего правленія торгъ 13 числа мая мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Марта 9 дня 1860 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ.*
Ис. д. Секретаря *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* (150)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 10 сего марта состоявшагося, на удовлетвореніе претензіи наслѣдниковъ дворянина Леонарда Рафаилова Трояновскаго, по рѣшенію Виленской гражданской палаты, утвержденному общимъ собраніемъ 1-хъ 3-хъ департаментовъ и департамента герольдіи, къ покойному еврею Завелю Пейсаховичу Гермайзе по двумъ векселямъ въ 2,224 р. 50 к. съ процентами съ 29 сентября 1820 г., за тяжебныя издержки 57 р., да за проѣсти и волокиты сколько по исчисленію на основаніи 1810 и 1811 ст. X т. ч. II изд. 1857 г., окажется; а также на пополненіе прочихъ долговъ его, Гермайзе и покойнаго Давида Лейбовича Левинсона, о коихъ рѣшенное Виленскою гражданскою палатою 30 сентября 1855 г. дѣло, по сопряженности съ казеннымъ интересомъ состоитъ нынѣ на ревизіи въ правительствующемъ сенатѣ, подвержены въ публичную продажу два каменные дома, принадлежавшіе упомянутымъ Гермайзе и Левинсону, а нынѣ наслѣдникамъ ихъ, въ г. Вильнѣ одинъ 1-й части 4 квартала при Позавальной улицѣ подъ N. 1245 на вотчинной землѣ, а другой 3-й части 1 квартала при Зарѣчной улицѣ и Спаскомъ переулкѣ на Метрополитанской землѣ подъ N. 95 состоящіе, оцѣненные первый по четырехъ-лѣтней сложности средняго чистаго годоваго дохода въ 3,600 р., а послѣдній по восьми лѣтней сложности тогожъ дохода въ 5,425 р., и для произведенія таковой продажи, по особо каждому дому, назначены въ присутствіи сего правленія торги 13 числа мая мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ оныхъ чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Марта 12 дня 1860 года.

Совѣтникъ *Гецолдь.*
Ис. д. Секретаря *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* (164)

1. Канцелярія г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора объявляетъ, что Французскій подданный Генрихъ Адольфъ Альфонсъ Бернардъ возвращаются за границу.

Тит. сов. *Зубовичъ.* (193)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek postanowienia swego w dniu 18 lutego ter. 1860 roku nastałego, na zaspokojenie pretensji szlachcica Antoniego Hrynkiewicza do mieszczan Kolesnikowych, za ostatecznym prawomocnym wyrokiem Oszmiańskiego sądu powiatowego na 100 rub. z procentami od 11 lipca 1841 roku roszczonéj, wystawiona zostaje na publiczną przedaż scheda ziemi tychże Kolesnikowych, w Oszmiańskim powiecie w 1-m stanie położona, zawierająca ziemi 40 dziesięcin, oceniona w stosunku dziesięcioletniego średniego czystego dochodu rocznego 438 rub., i dla uskutecznienia téj przedaży, w Oszmiańskim sądzie powiatowym będzie się odbywał targ dnia 13 maja ter. 1860 roku, od godz. 11 zrana, z przetargiem we trzy dni; życzący rozpatrywać papiery téj przedaży i publikacji tyczące się, mogą je widzieć w tymże sądzie powiatowym. Dnia 12 marca 1860 roku.

Radzca *Giecołd.*
W ob. Sekretarza *Komar.*
Nacz. Stołu *Kodź.* (163)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek jego postanowienia w dniu 18 lutego ter. 1860 roku nastałego, wystawiony zostaje na publiczną przedaż dom drewniany ze spichrzem i lodownią, w m. Dziśnie na Kossatowskiéj ulicy na własnéj ziemi położony, oceniony 1,140 rub., należący do żydów Rumana i Abrama Szapirów, dla wyręczenia z części przypadającéj na Rumana Szapiry, długów jego uznanych za należące do bezspornego uzyskania, według weszłych w moc prawną postanowień Dziśnieńskiéj policji miejskiéj: a) żydowi Dawidowi Zyngierowi za wexlem 800 rub.; b) szlachciance Marji Goryniewskiéj za obligiem 1,000 rub. i c) sekretarzowi kollegialnemu Mieczysławowi Goryniewskiemu także za obligiem 115 r., i dla wydania następnie drugiéj części wolnemu od poszukiwań współziedzicowi żydowi Abramowi Szapirze. Dla uskutecznienia zaś téj przedaży, w tym rządzie będą się odbywały targi dnia 6 maja ter. 1860 r., od godz. 11 zrana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem; życzący rozpatrywać papiery téj przedaży i publikacji tyczące się, mogą je znaleźć w 8 stole 3 wydziału tegoż rządu. Dnia 5 marca 1860 r.

Radzca *Giecołd.*
W ob. Sekretarza *Komar.*
Nacz. Stołu *Kodż.* (141)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek jego postanowienia w dniu 25 lutego ter. 1860 roku nastałego, na zaspokojenie pretenssji spadkobierców szlachty Wasilewskiego i Maryanny Kosmowskiéj, to jest dzieci téj ostatniéj, chorążego Wielkołuckiego półku piechoty Adama i jego siostry Bronisławy Kosmowskich, do spadkobierców obywatela Karola Romanowicza, Brygidy Sorokowéj i Wiktorji de-Wolf, za weszłym w ostateczną moc prawną wyrokiem Wileńskiego sądu powiatowego 14 lutego 1840 roku nastałym, w ilości 928 rub. z procentami od 23 kwietnia 1840 roku roszczonéj, wystawiony zostaje na publiczną przedaż majątek Antonowo rzeczonych spadkobierców Romanowicza, w Wileńskim powiecie w 2-m stanie położony, zawierający ziemi 400 dziesięcin i obecnych włościan płci mężkiéj dusz 7 i żeńskiéj 8, oceniony w stosunku dziesięcioletniego średniego czystego rocznego dochodu 3,640 rub., i dla uskutecznienia téj przedaży w tymże rządzie naznaczony został termin targu dnia 13 maja ter. 1860 r., o godz. 11 zrana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem. Życzący rozpatrywać papiery téj przedaży tyczące się, mogą je znaleźć w 8 stole 3 wydziału tego rządu. Dnia 9 marca 1860 roku.

Radzca *Giecołd.*
Spr. ob. Sekretarza *Komar.*
Nacz. Stołu *Kodź.* (150)

1. Wileński rząd gubernialny ogłasza, że w skutek jego postanowienia w dniu 10 ter. marca nastałego, na zaspokojenie pretensji spadkobierców szlachcica Leonarda Trojanowskiego, za wyrokiem Wileńskiéj izby cywilnéj, utwierdzonym przez ogólne zebranie 1-ch 3-ch departamentów i departamentu heroldji, do zmarłego żyda Zawela Pejsachowicza Hermajze za dwóma wexlami na 2,224 rub. 50 kop. z procentami od 29 września 1820 roku, kosztów prawnych 57 rub., oraz za strawne i zwłóczne ile po wyliczeniu na osnowie 1810 i 1811 art. X T. Cz. II. ed. 1857 r. okaże się; oraz na uzyskanie dalszych długów tegoż Hermajze i zmarłego Dawida Lejbowicza Lewinsona, o których osądzona przez Wileńską izbą cywilną 20 września 1855 roku sprawa, z powodu swéj łączności ze skarbowym interesem znajduje się dopiéro na rewizji w rządzącym senacie,—wystawione zostały na publiczną przedaż dwa domy murowane, należące niegdyś do rzeczonych Hermajze i Lewinsona, a obecnie do ich spadkobierców, w m. Wilnie jeden w 1-éj części w 4 kwartale na ulicy Pozawalnéj pod N. 1245 na ziemi dziedzicznéj, drugi zaś w 3-éj części w 1-m kwartale na ulicy Zarzecznéj i Spaskim zaułku na ziemi metropolitalnéj pod N. 95 położone, ocenione: pierwszy w stosunku czteroletniego średniego czystego dochodu rocznego 3,600 rub., a ostatni w stosunku ośmioletnim takiegoż dochodu 5,425 rub.; i dla uskutecznienia téj przedaży, po osóbno każdego domu, w tymże Rządzie Gubernjalnym naznaczone zostały targi d. 13 maja ter. 1860 roku, o godz. 11 z rana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem. Życzący rozpatrywać papiery téj przedaży tyczące się, mogą je znaleźć w 8 stole 3 wydziału tego rządu. Dnia 12 marca 1860 roku.

Radzca *Giecołd.*
Spr. ob. Sekretarza *Komar.*
Nacz. Stołu *Kodź.* (164)

1. Kancellarja p. Wileńskiego wojennego, Grodzieńskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż poddany Francuzki Henryk Adolf Alfons Bernard powraca za granicę.

Radzca Honorowy *Zubowicz.* (193)

18-го апрѣля сего года въ присутствіи Виленской городской думы будутъ производиться торги, съ узаконенною чрезъ три дни переторжкою, на отдачу въ 24-хъ-лѣтнее арендное содержаніе находящейся за св. Стефанскою заставою близъ линіи желѣзной дороги городской земли участками 1) въ одну десятину 1024 саж., 2) двѣ десят. 108 саж., 3) три десят., 4) восемь десят. 1070 саж. и 5) 24 десятинны 787 саж. Планъ той земли и условія можно видѣть ежедневно въ дежурствѣ господина Виленскаго военнаго губернатора отъ 10 часовъ утра до 2-хъ пополудни.

2. Канцелярія г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора объявляетъ, что слѣдующія лица отправляются за границу: *Виленской губерніи:* 1) ректоръ римско-католической духовной семинаріи каноникъ ксендзъ Симонъ Козловскій, 2) титулярный совѣтникъ гр. Игнатій Чапскій, евреи: 3) юрбургскій Ицко Вербловскій съ сыномъ Іонелемъ; Виленскіе: 4) Ицка Янкель Красносельскій, 5) Рубинъ Герцъ Гигезунъ, 6) Давидъ Яновъ, 7) Шмуль Редель; 8) Мордухъ-Вульфъ Блохъ. *Гродненской:* 9) жена подполковника Анеля Яновская, помѣщики: 10) Александръ Андржейковичъ, 11) Александръ Радовицкій, 12) Викторъ Буткевичъ съ женою Паулиною и служанкою Евдокіею Качановскою, 13) Валерія Чеховская съ сыномъ Степаномъ и дочерью Александрою, 14) Ѳеодора Ромеръ; дворянки: 15) Франциска Юрковская, 16) Пелагея Радовицкая, 17) Розалія Вольбекъ, 18) Бѣлостокскій 1-й гильдіи купецъ, почетный гражданинъ Исаакъ Заблудовскій со служителемъ Іовелемъ Вайнштейномъ, сыновьями: Мееромъ, Давидомъ и Овсеемъ, внуками Лейбою и Лейзеромъ Заблудовскими и прикащикомъ Лейзеромъ Раузенблятомъ, 19) Гродненскій еврей Хаимъ Типографъ. *Ковенской:* 20) графъ Александръ де Тулузъ-Лотрекъ съ дочерью Серафиною и служителемъ Матѳѣемъ Фроцкевичемъ, 21) графиня Софія Грабовская, 22) помѣщикъ Францъ Голкевичъ съ женою Маріею, 23) жена Ковенскаго 1-й гильдіи купца Эта Кангисеръ; Россіенскіе 1 гильдіи купцы: 24) Соломонъ Фейнберъ, 25) Авель Фейнбергъ съ женою Сорою-Эсеирею и дочерью Еленою, 26) Вержболовскій 1-й гильдіи купецъ Эммануилъ Леонардъ Розе; евреи: 27) Шоломъ Шмерковичъ и 28) Іента Варшавчикова съ дочерью Эсѳирею.

Тит. Сов. *Зубовичъ*. (173)

2. Канцелярія г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора объявляетъ, что Прусскій подданный Михаилъ Швейнертъ возвращается за границу.

Тит. Сов. *Зубовичъ*. (182)

2. Канцелярія г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора объявляетъ, что Прусскій подданный Германъ *Ширвагенъ* (Schierwagen) возвращается за границу.

Тит. Сов. *Зубовичъ*. (188)

3. Канцелярія г. начальника Виленской губерніи объявляетъ о намѣреніи выѣхать за границу еврея Ошмянскаго уѣзда, Воложинскаго еврейскаго общесчва, Зелика Вульфовича Рогова, съ женою Эстерою. (174)

18-go kwietnia ter. roku, w izbie sądowéj Wileńskiéj dumy miejskiéj, będzie się odbywał targ, z prawnym we trzy dni przetargiem, dla oddania w arędę na lat 24 ziemi miejskiéj położonéj za S-to Stefańskiemi rogatkami, niedaleko drogi żelaznéj, z któréj 1) uczą̨stek jeden zawiera 1 dz. 1024 sąż. kw., 2) drugi uczą̨stek dwie dzieś. 108 kw. sążni, 3) trzeci 3 dz., 4) czwarty 8 dz. 1070 sąż. kw. i 5) piąty 24 dz. 787 sąż. kw.. Plan téj ziemi i warunki można rozpatrywać codziennie w dežurstwie JW. p. wojennego Wileńskiego jenerał-gubernatora od g. 10 rannéj do 2-éj po południu. 2.

2. Kancellarja p. Wileńskiego wojennego, Grodzieńskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż następujące osoby mają zamiar wyjechać za granicę: *Gubernji Wileńskiéj:* 1) rektor rzymsko-katolickiego seminarjum duchownego kanonik xiądz Symon Kozłowski, 2) radzca honorowy Ignacy hrabia Czapski; żydzi: 3) Jurborgski Icko Wierbłowski z synem Jochelem; Wileńscy: Icek Jankiel Krasnosielski, 5) Rubin Herc Gigezun, 6) Dawid Janow, 7) Szmul Redel, 8) Morduch Wulf Błoch; *Grodzieńskiéj*: 9) podpółkownikowa Aniela Janowska, obywatele: 10) Alexander Andrzejkowicz, 11, Alexander Radowicki, 12) Wiktor Butkiewicz z żoną Pauliną i służącą Eudocyą Kaczanowską, 12) Walerja Czechowska z synem Stefanem i córką Alexandrą, 14) Teodora Romerowa; szlachcianki: 15) Franciszka Jurkowska, 16) Pelagja Radowicka, 17) Rozalia Wolbek, 18) Białostocki kupiec 1-éj gildy, hrażdanin poczetny Izaak Zabludowski ze służącym Jowelem Wajnsztejnem, synami: Mejerem, Dawidem i Owsiejem, wnukami Lejbą i Lejzerem Zabłudowskimi i kommisantem Lejzerem Rouzenblatem, 19) żyd Grodzieński Chaim Typograf;—*Kowieńskiéj;* 20) Alexander hrabia de Toulouse Lautrec z corką Serafiną i służącym Mateuszem Fronckiewiczem, 21) Zofia hrabinia Grabowska, 22) obywatel Franciszek Gołkiewicz z żoną Marją, 23) zona Kowieńskiego kupca 1-éj gildy Eta Kangiser; Rossieńscy kupcy 1-éj gildy: 24) Salomon Feinberg, 25) Abel Feinberg z żoną Sorą-Esterą i córką Heleną, 26) Wierzbołowski kupiec 1-éj gildy Emmanuel Leonard Roze, żydzi: 27) Szołom Szmerkowicz i 28) Jenta Warszawczykowa z córką Esterą.

Rdzcaa Honorowy *Zubowicz*. (173)

2. Kancellarja p. Wileńskiego wojennego, Grodzieńskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż Pruski poddany Michał Szwejnert powraca za granicę.

Radzca Honorowy *Zubowicz*. (182)

2. Kancellarja p. Wileńskiego wojennego, Grodzieńskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż Pruski poddany Herman Schierwagen powraca za granicę.

Radzca Honorowy *Zubowicz*. (188)

3. Kancellarja p. naczelnika gubernii Wileńskiéj ogłasza, iż ma zamiar wyjechać za granicę, żyd powiatu Oszmiańskiego, Wołożyńskiéj gminy żydowskiéj Zelik Wolfowicz Rogow z żoną Esterą. (174)

3. Nakładem **M. ORGELBRANDA** w Wilnie, wyszły dwie nowe publikacje; jedna p. t.

SZKAPLERZ NAJSW. PANNY MARYI,

druga nosi napis:

RÓŻANIEC N. PANNY MARYI i P. JEZUSA.

Obie wydane są na oddzielnych arkuszach, w tym samym rodzaju, jak upowszechnione *Błogosławieństwo duchowne domu*, t. j. w sposób taki, że najstosowniéj zawieszać je na ścianie. Treść składa się z następujących przedmiotów: *Początek bractwa, znaczenie Szkaplerza i Różańca, ustawa bractwa, odpusty* nadane przez OO. Swiętych, *sposób odmawiania Szkaplerza i Różańca, modlitwy przed przyjęciem i po przyjęciu Szkaplerza i Różańca;* do N. Panny Szkaplernéj i Różancowéj, do P. Jezusa, do serc Najśw. P. Jezusa i N. Panny. Arkusze pomienione ozdobione prześlicznemi stosownemi za granicą wykonanemi rycinami; a mianowicie: *Szkaplerz*, N. Panny tego nazwania, ukrzyżowanego P. Jezusa i sercami N. Panny i P. Jezusa; *Różaniec* zaś, N. Panny Róż:, S. Dominika (ustanowiciela *bractwa*) i P. Jezusa w cierniowéj koronie z podpisem »Oto człowiek«.— Arkusze te, zdaniem wydawcy, znajdować się powinny w rękach wszystkich do bractw pomienionych wpisanych lub wpisać się pragnących.— Ze względu też na liczne ich rozpowszechnienie, *cena zbyt umiarkowana* oznaczoną została, bo *tylko* $7\frac{1}{2}$ *k.*, czyli 15 groszy; nabywający 10 egz. na raz, otrzymują 11-ty w dodatku.

Też same arkusze wydane zostały w języku litewsko-żmudzkim i za takąż cenę.

Nakładem pomienionego wydawcy rozpoczęto druk książki mający się ukończyć około Wielkiéj Nocy, p. t.:

OŁTARZYK N. P. MARYI OSTROBRAMSKIEJ.

zawierający *modlitwy:* poranne, przed cudownym obrazem, w czasie Mszy do N. Maryi Panny;— *Godzinki, Koronki, Litanje*; modlitwy przed spowiedzą i po spowiedzi, przed i po kommunii;—*Nieszpory,*—modlitwy wieczorne na uroczystości opieki N. Maryi Panny;— *Akty, Affekta*, Różaniec, Szkaplerz;— modlitwy za umarłych i na każdy dzień tygodnia;— 7 Róż zdrowaś Marya, 12 nowenn na przygotowanie się do uroczystości N. Maryi Panny;— Pieśni i Hymny na cześć i uwielbienie N. Maryi Panny. Zbiór ten poprzedzi wstęp o czci i chwale N. Panny i *wiadomość o cudownym Ostrobramskim obrazie; opis dokładny kaplicy N. Panny; o cudach; sposób dobrze służenia N. Maryi Pannie.* Wydanie Ołtarzyka uskutecznia się na kilku gatunkach papieru, a ceny jak najumiarkowańsze ustanowią się. (158)

Nakładem księgarni p. f. **JÓZEFA ZAWADZKIEGO** w Wilnie wyszły w r. 1860.

1) *Domejki Ignacego prof. uniw. w Chili. Araukanja jéj mieszkańcy.* Wspomnienia z podróży po rzeczypospolitéj Chilijskiéj. 1 tomik str, 226 in 12- . . . . k. 90.
2) Próby Nowego Dykcjonarza. Wydaje p. Wirszajtos, niegdyś szubrawiec Rustykanin (Ignacy Chodźko). 1 tomik in 12 str. 106. . k. 65.
3) *Falkowski ks. C. F. D.* Kazania Roratne i na większe uroczystości N. Maryi Panny.— 1 tom in 8 str. 282 . . . . . rs. 1 k. 20.
4) *Felińska Ewa.* Pamiętniki z Życia. Serya II 2 tomy in 12 str. 826 . . . . rs. 3.
5) *Kraszewski I. J.* Historja kołka w Płocie. 1 tomik in 12 str. 234 . . . . k- 90.
6) *Moniuszko Stanisław.* »Pan Chorąży» Polonez na fortepian, grany przed 3-cim aktem opery »hrabina« . . . . k. 30.

3. (157)

3. Для предупрежденія всѣхъ могущихъ впослѣдствіи возникнуть претензій, симъ объявляю, что за долги, участвующихъ въ моемъ предпріятіи сооруженія желѣзной дороги—подрядчиковъ, поставщиковъ и вообще лицъ взявшихъ у меня дѣла, равно всѣхъ моихъ служащихъ, я ни въ какомъ случаѣ отвѣтственности на себя не принимаю, такъ какъ всѣ сіи лица получаютъ плату отъ моихъ конторъ, однѣ въ срокахъ по условіямъ контрактовъ съ ними заключенныхъ, другіе регулярно и сполна по истеченіи каждаго мѣсяца

АДЕЛЬСОНЪ. (168)

3. Dla zapobieżenia wszelkim, mogącym w przyszłości wyniknąć pretensjom, niniejszem oświadczam i zapowiadam, iż za długi uczestniczących w mojém przedsięwzięciu budowania drogi żelaznéj—podradczyków, dostarczycieli i w ogólności osób, rożne poruczenia odemnie otrzymujących, równie też wszystkich moich officjalistów w żadnym razie odpowiedzialności na siebie nie przyjmuję; wszystkie bowiem te osoby pobierają płacę z biór moich, jedni w terminach warunkami zawartych z nimi kontraktów oznaczonych, a inni regularnie i całkowicie po upływie każdego miesiąca. ADELSON. (168)

1. W majątku Tundziszkach w powiecie Wileńskim JW. hrabiny Plater po zeszłym ś. p. possesorze Janie Leszczewskim, będą się wyprzedawać w prędkim czasie w znacznéj ilości: len, siano, wódka, bydło, owce, świnie, konie, zboże i rozmaita ruchomość; życzący nabyć takowe, mają się zgłosić do tegoż majątku. (195)

ВЪ МАГАЗИНѢ

ИВАНА ГУБАРЕВА,

вновь полученъ свѣжій транспортъ товаровъ, а именно: СЕМГИ высшій сортъ, ИКРА, МУКИ ЕЛЕЦКОЙ высшій сортъ, турецкій рахатъ лукумъ, айва, разныя кухонныя припасы, и много другихъ товаровъ. (178)

MAGAZYN

JANA GUBAREWA,

otrzymał świeży transport następujących artykułów: SIEMGI najlepszym gatunku, KAWIORU, MĄKI JELECKIEJ najlepszéj, tureckiego rahat-łukum, ajwy, różnych kuchennych artykułów i innych towarów. 2. (178)

ЧАСТНЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ.

ЛАВКА

КУПЦА А. ОЛЕШКЕВИЦА

въ домѣ г. Ромера при большой ул. противъ ремизы получила свѣжій транспортъ СЕМГИ и ИКРУ салфеточную. (177)

1. По случаю окончанія аренднаго владѣнія имѣнія Пржевожа Виленской губ. Лидскаго уѣзда, продается инвентарь какъ то: лошади, коровы и овцы—о цѣнѣ можно узнать на мѣстѣ продажи. Апрѣля 6 дня сего года. (197)

2. Виленскій дворянскій клубъ, считающій нынѣ болѣе трехсотъ членовъ, вызываетъ желающихъ взять на содержаніе съ 23 числа апрѣля мѣсяца сего года, клубный трактиръ, на слѣдующихъ условіяхъ: 1) столовая, буфетъ и кухня, какъ принадлежащіе клубу, отдаются содержателю безплатно: 2) отопленіе и освѣщеніе столовой и буфета, а также выдача жалованья прислугѣ, производится на счетъ клуба, 3) за содержаніе въ клубѣ трактира и продажу различныхъ закусокъ, напитковъ и проч. никакой особенной пошлины не взимается. 4) содержатель трактира долженъ имѣть собственную кухонную и столовую посуду, столовое бѣлье и приборы; 5) онъ долженъ готовить хорошій столъ для членовъ клуба и доставлять всѣ поименованные выше предметы хорошаго качества и по цѣнамъ, существующимъ въ другихъ трактирахъ города Вильна. Сверхъ того дозволяется ему, содержателю трактира, въ особомъ помѣщеніи при клубѣ, имѣть столъ и для постороннихъ посѣтителей.

Желающіе получить подробнѣйшія свѣдѣнія благоволятъ обратиться къ директору хозяину князю Адольфу Гедройцю, квартирующему при переулкѣ Скоповка, въ домѣ Вагнеровой, прежде Бартошевича. 1860 года марта 20 дня.

За вице-предсѣдателя гр. Иванъ *Тышкевичъ*.
Секретарь *Юраго*. (186)

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

W HANDLU

KUPCA A. OLESZKIEWICZA

w domu JW. Romera przy ulicy wielkiéj przeciw wielkiéj remizy otrzymał transport SIEMGI i KAWIORU rzadkiego. 2. (177)

1. Z powodu kończącéj się arendownéj dzierżawy, jest do sprzedania z wolnéj ręki w Lidzkim powiecie w majątku Przewożu, inwentarz jako to: konie, krowy i owce—wiadomość o cenie na miejscu. 6 kwietnia b. r. (197)

2. Klub szlachecki w Wilnie, liczący obecnie trzystu kilkudziesięciu członków, wzywa życzących wziąść na siebie od 23 kwietnia ter. roku, utrzymanie klubowéj restauracji, na następnych warunkach: 1) sala stołowa, bufet i kuchnia, jako należące do klubu, oddają się restauratorowi bez płatnie, 2) opał i oświecenie sali stołowéj i bufetu, oraz wypłata pensji posłudze, załatwia się kosztem klubu, 3) za restaurację klubową i przedaż rozmaitych zakąsek, trunków, napojów i t. d. żadnéj rządowéj opłaty nie pobiera się, 4) restaurator obowiązany mieć własne kuchenne i stołowe naczynie, stołową bieliznę i serwisy, 5) obowiązany też dawać dobry stół dla członków klubu i dostarczać wyżéj wymienione szczegóły, w dobrym gatunku, i po cenach jakie praktykują się w innych restauracjach miasta Wilna, Nadto pozwala się restauratorowi, w osóbnym przy klubie lokalu, utrzymywać stół dla postronnych gości.

Życzący powziąść bliższą informację, raczą udać się do dyrektora gospodarza xięcia Adolfa Giedrojcia; mieszkającego przy zaułku Skopówka w domu Wagnerowéj, dawniéj Bartoszewicza.— Dnia 20 marca 1860 roku.

Zastępca wice-prezesa Jan hr. *Tyszkiewicz*.
Sekretarz *Juraho*. (186)

СВѢЖІЙ ТРАНСПОРТЪ

ПОЛУЧЕНО ВЪ МАГАЗИНѢ

А. ОЛЕШКЕВИЧА,

а именно: самый высшій сортъ ЕЛЕЦКОЙ МУКИ фабрики *Русанова*, свѣжую и малосоленную ОСЕТРИНУ, голландскія СЕЛЬДИ, ГОЛАНДСКІЙ СЫРЪ фабрики г-на *Брохоцкаго* и САЛЬНЫЯ СВѢЧИ. Магазинъ находится въ домѣ г. *Ромера* противу большой ремизы. 3. (170)

3. Виленская контора по сооруженію желѣзной дороги объявляетъ о выѣздѣ за границу Прусскихъ подданныхъ работниковъ Андрея Рейтера и Михаила Думплуса. (165)

TRANSPORT ŚWIEŻY

ZOSTAŁ OTRZYMANYM W MAGAZYNIE

A. OLESZKIEWICZA,

mianowicie: najwyższy gatunek JELECKIEJ MĄKI fabryki *Rusanowa*, świeżéj i małosolonéj JESIETRZYNY, holenderskich SLEDZI, HOLENDERSKI SER fabryki p. *Brochockiego* i ŁOJOWE ŚWIECE.—Magazyn znajduje się w domu p. Romera na przeciw wielkiéj remizy.

3. Wileńskie bióro budowy drogi żelaznéj ogłasza, iż Pruscy poddani, robotnicy Andrzej Rejter i Michał Dumplus wyjeżdżają za granicę. (165)

ВИЛЕНСКІЙ ДНЕВНИКЪ.

ПРІѢХАВШІЕ ВЪ ВИЛЬНО.

Съ 24-го по 28-го марта.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКІЙ.

Изъ Вил. губ.: пом.: *Каспржицкій. Грабовскій. Поляковскій.*—Изъ Ков. губ.: пом. *Сопоцько*.—Изъ Минска: *Массальскій*.—Изъ Гродна: подполк. *Матусевичъ*.

—

Изъ Вил. губ.: пом.: *Довнаръ-Запольскій*. Мих. *Павловичъ*. тит. сов. *Стрельцовъ*. стат. сов. *Глушановскій*. маіоръ *Михневъ*.—Изъ Ков. губ.: пом. Игн. *Ясеньскій*. губ. секр. *Желиговскій*.

ВЫѢХАЛИ ИЗЪ ВИЛЬНА.

Съ 24-го по 28-го марта.

Въ Вил. губ.: пом.: Евг. *Каминскій*. Нап. *Ширинъ*. Ал. *Карловичъ*. тит. сов. *Стоковскій*. губ. секр. *Янушкевичъ*. Въ Гродно: дѣйств. стат. сов. *Кожевниковъ*. полк. Петръ *Даниловъ*. отст. ротм. *Яцковскій*.—Въ С. Петербургъ: генералъ-маіоръ *Баумгартенъ*. полк. *Черникъ*.

DZIENNIK WILEŃSKI.

PRZYJECHALI DO WILNA.

od 24-go do 28-go marca.

HOTEL NISZKOWSKI.

Z gub. Wileń.: ob.: *Kasprzycki. Grabowski. Polakowski.*— Z gub. Kowień.: ob. *Sopoćko.*— Z Mińska: *Massalski.*—Z Grodna: podpół. *Matusewicz.*

—

Z gub. Wileń.: ob.: *Downar-Zapolski*. Michał *Pawłowicz*. radz. hon. Grzeg. *Strelcow*. radzca stanu *Hłuszanowski*. major *Michniew*.—Z gub. Kow.: ob.: Ign. *Jasieński*. sekr. gub. Walenty *Żeligowski*.

WYJECHALI Z WILNA.

od 24-go do 28-go marca.

Do gub. Wil.: ob. Eug. *Kamiński*. Nap. *Szyryn*. Al. *Karłowicz*. radz. hon. *Stokowski*. sekr. gub. *Januszkiewicz*. Do Grodna: rzecz. radz. st. *Kożewnikow*. półk. Piotr *Daniłow*. dym. rotm. *Jackowski*.—Do St. Petersburga: jenerał-major *Baumgarten*. półk. *Czernik*.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКІЯ НАБЛЮДЕНІЯ НА ВИЛЕНСКОЙ ОБСЕРВАТОРІИ. — POSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE NA OBSERWATORYUM WILENSKIÉM.

Мѣсяцъ и число, Miesiąc i dzień.	Баром. по разд. Англ, Barom. podl. podz. Ang.		Термометръ Реомюра. Termometr Reaumura.	Направ. и сила вѣтра. Kierunek i siła wiatru		Состояніе неба. Stan nieba.
25 Марта 6 час. утра. / 25 Marca 6 g. z rana.	29	6,4	— 2°,0	ЮЗ. / PZ.	умѣрен. / umiar.	ясно. / jasno.
2 час. по пол. / 2 g. po poł.	29	6,3	3,0	В. / W.	слабый. / słaby.	ясно. / jasno.
10 час. вечера / 10 g. wiecz.	29	7,6	0,4	З. / Z.	тихо. / spokoj.	ясно. / jasno.
26 Марта 6 час. утра. / 26 Marca 6 g. z rana.	29	9,0	3,0	В. / W.	слабый. / słaby.	ясно. / jasnc.
2 час. по пол. / 2 g. po poł.	29	8,9	4,5	З. / Z.	тихо. / spokoj.	облачно. / pochmur
10 час. вечера / 10 g. wiecz.	29	0,8	0,5	З. / Z.	тихо. / spokoj.	ясно. / jasno.
27 Марта 6 час. утра. / 27 Marca 6 g. z rana.	29	7,8	1,4	Ю. / P.	умѣрен. / umiar.	ясно. / jasno.
2 час. по пол. / 2 g. po poł.	29	6,7	4,0	ЮВ. / PW.	умѣрен. / umiar.	пасмурно. / pochmur.
10 час. вечера / 10 g. wiecz.	29	5,4	3,4	Ю. / P.	слабый. / słaby.	облачно. / pochmur
28 Марта 6 час. утра / 28 Marca 6 g. z rano	29	4,9	3,4	ЮВ. / PW.	слабый. / słaby.	облачно. / pochmur.
2 час. по пол. / 2 g. po poł.	29	4,4	8,6	Ю. / P.	слабый. / słaby.	ясно. / jasno.
10 час. вечера / 10 g. wiecz.	29	3,8	5,0	Ю. / P.	умѣрен. / umiar.	ясно. / jasno.

ЦѢНЫ въ Вильнѣ на базарахъ и рынкахъ.—CENY w Wilnie, na targach i rynkach.

отъ 24 до 28 марта. Ржи (привезено 300 четв.)—Żyta, (przywieziono 300 czetw.) по 5 р. г. 50 к.
od 24 do 28 marca Пшеницы (прив. 46 четв.)—Pszenicy (przyw. 46 czet.). . po 11 — 50 —
Ячменя (прив. 68 чет.)—Jęczmienia (przyw. 68 czet.) . . » 4 — 50 —
Гречихи (прив. 30 четв.)—Gryki (przyw. 30 czet.) . . . « 3 — 75 —
Овса (прив. 235 четв.)—Owsa (przyw. 235 czet.) . . . . » 3 — 75 —
Гороху (прив. 26 четв.)—Grochu (przyw. 26 czet.) . . . » 4 — 75 —
Картофеля.—Kartofli . . . . » 3 — —
Сѣна пудъ (950).—Siana pud. (950). . . . . . . » » — 30 —
Соломы (прив. 96 пудъ.)—Słomy (przyw. 96 pudów). . . . » » — 14 —
Льна пудъ.—Lnu pud. . . . . » 3 — 50 —
Масла пудъ.—Masła pud . . . . » 9 — 50 —

Печатать позволяется. ВИЛЬНО.—29 марта 1860 г. Цензоръ, дѣйствительный статскій совѣтникъ и кавалеръ П. Кукольникъ.

W Drukarni A. H. KIRKORA i sp.